

**Procedury postępowania w sytuacjach
trudnych i kryzysowych w Publicznej
Szkołe Podstawowej Nr 21 w Radomiu im.
Ks. Jana Twardowskiego**

Procedury bezpieczeństwa w szkole określające postępowania i reagowania nauczycieli oraz innych pracowników szkoły w sytuacjach: zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia i życia uczniów, wobec uczniów przejawiających negatywne zachowania, współpracy z rodzicami oraz innych nieprzewidzianych zdarzeń zakłócających proces dydaktyczno- opiekuńczo- wychowawczy szkoły.

Na każdy zaistniały przejaw negatywnego zachowania uczniów, każdy nauczyciel i pracownik szkoły zobowiązany jest do odpowiedniego reagowania.

Tylko wspólne, konsekwentne postępowanie nas dorosłych, odpowiedzialnych za dobre wychowanie uczniów może przynieść korzyść i sprawić, że w szkole wszyscy będziemy czuć się dobrze i będziemy wolni od wzajemnych narzekań.

Na terenie szkoły dochodzi do zdarzeń, które mogą bezpośrednio zagrażać bezpieczeństwu zdrowiu i życiu uczniów. Właściwa reakcja wychowawcy, pedagoga, dyrekcji szkoły, adekwatna do zaistniałego zdarzenia oraz powiadomienie w razie potrzeby stosownych instytucji, daje gwarancję, że podjęte działania zapewniają bezpieczeństwo uczniów. Szkoła jest placówką zobowiązaną do wczesnej diagnozy objawów niedostosowania społecznego, profilaktyki oraz oddziaływań wychowawczych wobec uczniów.

I. PODSTAWY PRAWNE:

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA W SZKOLE

1. USTAWA o SYSTEMIE OŚWIATY z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 256 póź. 2572 ze zmianami).

Art. 1. System oświaty zapewnia w szczególności:

- 2) wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny.
- 10) utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach placówkach
- 12) opiekę dzieciom i młodzieży osieroconym, pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej, a także uczniom pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej, a także uczniom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej,

Art. 15.

1. Nauka jest obowiązkowa do ukończenia 18 roku życia.
2. Obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, oraz trwa do ukończenia gimnazjum, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia.

Art. 16.

5. Obowiązek szkolny spełnia się przez uczęszczanie do szkoły podstawowej i gimnazjum, publicznych albo niepublicznych,
- 5a. Po ukończeniu gimnazjum obowiązek nauki spełnia się:
 - 1) przez uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadgimnazjalnej,
 - 2) przez uczęszczanie na zajęcia realizowane w formach pozaszkolnych w placówkach publicznych i niepublicznych

Art. 18. Rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu są obowiązani do:

- 1) dopełnienia czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły,
- 2) zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne,
- 3) zapewnienia dziecku warunków umożliwiających przygotowanie się do zajęć szkolnych,
- 4) zapewnienia dziecku realizującemu obowiązek szkolny poza szkołą, warunków nauki określonych w zezwoleniu, o którym mowa w art. 16 ust. 8,
- 5) powiadamiania organów gminy o formie spełniania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki przez młodzież w wieku 16-18 lat i zmianach w tym zakresie.

Art. 20.

Niespełnianie obowiązku, o którym mowa w art. 14 ust. 3, obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

2. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU z dnia 26 marca 2004 r. (Dz. U. z dnia 19 kwietnia 2004 r.)

§2. 1. Statut szkoły określa w szczególności:

- 1) cele i zadania szkoły- wynikające z przepisów prawa oraz uwzględniające program wychowawczy szkoły, o którym mowa w odrębnych przepisach,
- 2) sposób wykonywania zadań szkoły, z uwzględnieniem optymalnych warunków rozwoju ucznia, zasad bezpieczeństwa oraz zasad promocji i ochrony zdrowia,
- 3) organizację zajęć dodatkowych dla uczniów, z uwzględnieniem w szczególności ich potrzeb rozwojowych,
- 4) formy opieki i pomocy uczniom, którym z przyczyn rozwojowych, rodzinnych lub losowych potrzebna jest pomoc i wsparcie, w tym również pomoc materialna,
- 5) organizację współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc dzieciom i rodzicom,
- 6) organizację i formy współdziałania szkoły z rodzicami (prawnymi opiekunami) w zakresie nauczania, wychowania i profilaktyki,

2. Program wychowawczy szkoły, o którym mowa w ust. 1 pkt. 1. uchwała rada pedagogiczna po zasięgnięciu opinii rady rodziców i samorządu uczniowskiego.

3. USTAWA z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006r. Nr 97, póź. 674, Nr 170, póź, 1218 i Nr 220, póź. 1600)

Art. 6. Nauczyciel obowiązany jest rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą; wspierać każdego ucznia w jego rozwoju oraz dążyć do pełni własnego rozwoju osobowego. Nauczyciel obowiązany jest kształcić i wychowywać młodzież w umiłowaniu Ojczyzny, w poszanowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w atmosferze wolności sumienia szacunku dla każdego człowieka; dbać o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów.

4. USTAWA o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z dnia 12 listopada 1982 r.)

Art. 1

§ 1. 1 Przepisy ustawy stosuje się w zakresie:

- 1) zapobiegania i zwalczania demoralizacji,
- 2) postępowania o czyny karalne - w stosunku do osób, które nie ukończyły 17 lat,
- 3) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych - w stosunku do osób. względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby lat 21.

Art. 4

§1. Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierzędu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, ma społeczny

obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekunów nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, Policji lub innego właściwego organu.

§2. Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję.

§3. Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję oraz przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu.

Art.6. Wobec nieletnich sąd rodzinny może:

- 1) Udzielić upomnienia
- 2) Zobowiązać do określonego postępowania, a zwłaszcza do:
 - naprawienia wyrządzonej szkody
 - wykonania określonych prac lub świadczeń na rzecz pokrzywdzonego lub społeczności lokalnej
 - przeproszenia pokrzywdzonego
 - podjęcia nauki lub pracy
 - uczestnictwa w odpowiednich zajęciach o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym
 - powstrzymania się, od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach albo do zaniechania używania alkoholu lub innego środka w celu wprowadzenia się w stan odurzenia
- 3) ustanowić nadzór odpowiedzialny rodziców lub opiekuna,
- 4) ustanowić nadzór organizacji młodzieżowej lub innej organizacji społecznej, zakładu pracy albo osoby godnej zaufania - udzielających poręczenia za nieletniego,
- 5) zastosować nadzór kuratora,
- 6) skierować do ośrodka kuratorskiego, a także do organizacji społecznej lub instytucji zajmujących się pracą z nieletnimi o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, po uprzednim porozumieniu się z tą organizacją lub instytucją,
- 7) orzec zakaz prowadzenia pojazdów,
- 8) orzec przepadek rzeczy uzyskanych w związku z popełnieniem czynu karalnego,
- 9) orzec umieszczenie w rodzinie zastępczej, w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, w młodzieżowym ośrodku socjoterapii albo w ośrodku szkolno- wychowawczym,
- 10) orzec umieszczenie w zakładzie poprawczym,

Art. 8.

§ 1 W wypadku gdy rodzice lub opiekun nieletniego uchylają się od wykonania obowiązków nałożonych na nich przez sąd rodzinny, sąd ten może wymierzyć im karę pieniężną w wysokości od 50 do 1500 złotych.

Art. 7.

§ 1. Sąd rodzinny może:

- 1) zobowiązać rodziców lub opiekuna do poprawy warunków wychowawczych, bytowych lub zdrowotnych nieletniego, a także do ścisłej współpracy ze szkołą, do której nieletni uczęszcza, poradnią psychologiczno-pedagogiczną lub inną poradnią specjalistyczną, zakładem pracy lub zakładem leczniczym.

5. KODEKS Postępowania Cywilnego (Dz. U. z dnia i grudnia 1964 r.)

Art. 572.

§1. Każdy, komu znane jest zdarzenie uzasadniające wszczęcie postępowania z urzędu, obowiązany jest zawiadomić o nim sąd opiekuńczy,

§2. Obowiązek wymieniony w § 1 ciąży przede wszystkim na urzędach stanu cywilnego, sądach, prokuratorach, notariuszach, komornikach, organach samorządu i administracji rządowej, organach Policji, placówkach oświatowych, opiekunach społecznych oraz organizacjach i zakładach zajmujących się opieką nad dziećmi lub osobami psychicznie chorymi.

6. ROZPORZĄDZENIE Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z, dnia 7 stycznia 2003 roku w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 11, poz. 114)

§2. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna polega w szczególności na:

- 1) diagnozowaniu środowiska ucznia;
 - 2) rozpoznawaniu potencjalnych możliwości oraz indywidualnych potrzeb ucznia i umożliwianiu ich zaspokojenia;
 - 3) rozpoznawaniu przyczyn trudności w nauce i niepowodzeń szkolnych;
 - 4) wspieraniu ucznia z wybitnymi uzdolnieniami;
 - 5) organizowaniu różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
 - 6) podejmowaniu działań wychowawczych i profilaktycznych wynikających z programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki, o których mowa w odrębnych przepisach, oraz wspieraniu nauczycieli w tym zakresie;
 - 7) prowadzeniu edukacji prozdrowotnej i promocji zdrowia wśród uczniów, nauczycieli i rodziców;
 - 8) wspieraniu uczniów, metodami aktywnymi, w dokonywaniu wyboru kierunku dalszego kształcenia, zawodu i planowaniu karier}' zawodowej oraz udzielaniu informacji w tym zakresie,
 - 9) wspieraniu nauczycieli w organizowaniu wewnątrzszkolnego systemu doradztwa oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
 - 10) wspieraniu nauczycieli i rodziców w działaniach wyrównujących szansę edukacyjne ucznia;
 - 11) udzielaniu nauczycielom pomocy w dostosowaniu wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych przez nich programów nauczania do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom;
 - 12) wspieraniu rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
 - 13) umożliwianiu rozwijania umiejętności wychowawczych rodziców i nauczycieli;
 - 14) podejmowaniu działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych
- Zadania, o których mowa w ust. 1, są realizowane we współpracy z:
- 1) rodzicami;
 - 2) nauczycielami i innymi pracownikami przedszkola, szkoły lub placówki,
 - 3) poradniami psychologiczno- pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi;
 - 4) innymi przedszkolami, szkołami i placówkami;
 - 5) podmiotami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

§4 Pomoc psychologiczno- pedagogiczna w przedszkolu, szkole, lub placówce może być udzielana na wniosek:

- 1) ucznia
- 2) rodziców
- 3) nauczyciela
- 4) pedagoga
- 5) psychologa
- 6) logopedy
- 7) doradcy zawodowego
- 8) poradni psychologiczno-pedagogiczna

7. USTAWA z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996r. Nr 107, poz. 1107, z 1997 r. Nr 88, poz. 554, Nr 121, poz. 770, z 1999 r. Nr 96, poz. 107, z 2003 r. Nr 229, poz. 2274)

Ochrona zdrowia przed następstwami używania tytoniu realizowana jest przez kształtowanie polityki zdrowotnej, ekonomicznej i społecznej, do której należy:

- 2) promocja zdrowia przez propagowanie stylu życia wolnego od nałogu palenia papierosów i używania wyrobów tytoniowych,
- 2a) działalność wychowawcza i informacyjna,
 1. Zabrania się palenia wyrobów tytoniowych poza pomieszczeniami wyodrębnionymi i odpowiednio przystosowanymi:
 - 1) w zakładach opieki zdrowotnej, z zastrzeżeniem ust. 2,
 - 2) w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych,
 - 3) w pomieszczeniach zakładów pracy oraz innych obiektów użyteczności publicznej, a w małych, jednoizbowych lokalach gastronomicznych - poza wyraźnie wyodrębnionymi miejscami.

8. USTAWA z dnia 26 października 1982 r. O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. 2002 r. Nr 147 poz. 1231)

Art. 14 Zabrania się sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych:

- 1). Na terenie szkół oraz innych zakładów i placówek oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych i domów studenckich

Art. 43 ustęp 1, Kto spożywa napoje alkoholowe wbrew zakazom określonym w art 14 ust. 1 i 2a-6 albo nabywa lub spożywa napoje alkoholowe przyniesione przez siebie lub inną osobę w miejscach wyznaczonych do ich sprzedaży lub podawania, podlega karze grzywny

9. USTAWA o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 24 kwietnia 1997r. (DZ. U. z 2005r. Nr 179, poz.1485)

Art. 9

4. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe formy działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.

Art. 20

1. Zabrania się reklamy i promocji substancji psychotropowych lub środków odurzających.

Art. 30

1. Na wniosek przedstawiciela ustawowego, krewnych w linii prostej, rodzeństwa lub

taktycznego opiekuna albo z urzędu sąd rodzinny może, skierować niepełnoletnią osobę uzależnioną na przymusowe leczenie i rehabilitację.

2. Czasu przymusowego leczenia i rehabilitacji nie określa się, z góry, nie może on być jednak dłuższy niż 2 lata.

3. Jeżeli osoba uzależniona ukończy 18 lat, przed zakończeniem przymusowego leczenia lub rehabilitacji, sąd rodzinny może je przedłużyć na czas niezbędny do osiągnięcia celu leczenia lub rehabilitacji, łącznie nie dłuższy jednak niż określony w ust. 2.

Art. 58.

1. Kto, wbrew przepisom ustawy, udziela innej osobie środka odurzającego lub substancji psychotropowej, ułatwia albo umożliwia ich użycie albo nakłania do użycia takiego środka lub substancji, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Jeżeli sprawca czynu, o którym mowa w ust. 1, udziela środka odurzającego lub substancji psychotropowej małoletniemu lub nakłania go do użycia takiego środka lub substancji albo udziela ich w znacznych ilościach, innej osobie, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

Art. 59

1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, udziela innej osobie środka odurzającego lub substancji psychotropowej, ułatwia użycie albo nakłania do użycia takiego środka lub substancji, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10

2. Jeżeli sprawca czynu, o którym, mowa w ust. 1, udziela środka odurzającego lub substancji psychotropowej małoletniemu, ułatwia użycie albo nakłania go do użycia takiego środka lub substancji podlega karze, pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

Art. 60

Kto, będąc właścicielem lub działającym w jego imieniu zarządcą albo kierownikiem zakładu gastronomicznego, lokalu rozrywkowego lub prowadząc inną działalność usługową, mając wiarygodną wiadomość o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 56, 58 lub 59 na terenie tego zakładu lub lokalu, nie, powiadamia o tym niezwłocznie organów ścigania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

1. Kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w ust. 1, jest znaczna ilość środków odurzających lub substancji psychotropowych, sprawca podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności do lat 5.

3. W wypadku mniejszej wagi. sprawca, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 68

Kto, wbrew przepisom art. 20 ust. 1, prowadzi reklamę lub promuje substancję psychotropową lub środek odurzający, w celach innych niż medyczne, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

10. ROZPORZĄDZENIE Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, póź. 226)

§9. Szkoły i placówki podejmują działania interwencyjne polegające na powiadomieniu rodziców i Policji w sytuacjach kryzysowych, w szczególności gdy dzieci lub młodzież

używają, posiadają lub rozprawdzają środki lub substancje psychoaktywne

§10. Szkoły i placówki opracowują, zgodnie ze statutem, strategię działań wychowawczych i zapobiegawczych oraz interwencyjnych wobec dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem, która uwzględnia w szczególności:

1. Procedury postępowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń związanych z ze środkami odurzającymi i psychotropowymi i uwzględnieniem zadań osób podejmujących interwencję
2. Współpracę z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i zapobiegawczych, prozdrowotnych oraz interwencyjnych
3. Sposób współdziałania pracowników szkoły ze służbą zdrowia i Policją w sytuacjach wymagających interwencji

11. KODEKS Karny (Dz. U. Nr 88, póź. 553 z dnia 2 sierpnia 1997 r.; sprostowanie: z 1997 r. Dz. U. Nr 128, póź. 840; zm.: z 1999 r. Nr 64, poz.729 i Nr 83, póź, 931, z 2000 r. Nr 48, póź. 548 i Nr 93, póź. 10271

Art. 207,

§ 1, Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art. 208. Kto rozpija małoletniego, dostarczając mu napoju alkoholowego, ułatwiając jego spożycie lub nakłaniając go do spożycia takiego napoju, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 210.

§1. Kto wbrew obowiązkowi troszczenia się o małoletniego poniżej lat 15 albo o osobę nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny osobę tę porzuca, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

12. KODEKS postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z dnia 4 sierpnia 1997r.;; zm. z 1999 r. Nr 83, póź. 931, z 2000 r. Nr 50, póź. 580, Nr 62, póź. 717, Nr 73, póź. 852 i Nr 93, póź. 1027)

Art. 304

§1. Każdy dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

§2. Instytucje Państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa

13. ROZPORZĄDZENIE Ministra Edukacji Narodowej i Sportu / dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, póź, 69}

§ 40. Pracownik szkoły lub placówki, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną., a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy § 4L O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie: 1) rodziców (opiekunów) poszkodowanego; 2) organ prowadzący szkołę lub placówkę;

14. ZARZĄDZENIE nr 590 komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich. Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji Dz. U. z 2002 r. Nr 7, póź. 58, Nr 19, póź. 185, Nr 74, póź. 676, Nr 81, póź. 731, Nr 113, póź. 984, Nr 115, póź. 996, Nr 153, póź. 1271, Nr 176 póź. 1457, Nr 200, póź. 1688 oraz z 2003 r. Nr 90, póź. 844, Nr 113, póź. 1070, Nr 130, póź. 1188 i 1190, Nr 137, póź. 1302 i Nr 166, póź. 1609)

§6. W zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich Policja zobowiązana jest w szczególności do:

- 1) wykrywania popełnionych przez nieletnich czynów karalnych oraz wykonywania czynności w postępowaniu wyjaśniającym;
- 2) ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń popełnionych na szkodę nieletnich lub wspólnie z nimi;
- 3) ujawniania źródeł demoralizacji i przestępczości nieletnich;
- 4) ujawniania i rozpoznawania przypadków braku opieki nad nieletnimi bądź zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych i podejmowania właściwych działań;
- 5) przekazywania do sądu rodzinnego informacji i materiałów w sprawach nieletnich, wskazujących na potrzebę wszczęcia postępowania przewidzianego w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich lub kodeksie rodzinnym i opiekuńczym;
- 6) inicjowania i prowadzenia wspólnie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi działań profilaktycznych zmierzających do minimalizacji zagrożeń wśród nieletnich;
- 7) prowadzenia działań prewencyjnych ukierunkowanych na zapobieganie demoralizacji i przestępczości nieletnich.

§7. Wykrywanie popełnionych przez nieletnich czynów karalnych oraz ujawnianie nieletnich zagrożonych demoralizacją realizowane jest poprzez:

- 1) prowadzenie rozpoznania środowisk nieletnich i rodzin dysfunkcyjnych, co do których istnieje podejrzenie występowania między innymi takich zjawisk patologicznych, jak: przestępczość, narkomania, alkoholizm, prostytutka, przemoc domowa, żebractwo, przynależność do subkultur lub grup psychomanipulacyjnych;
- 2) prowadzenie poszukiwań nieletnich na podstawie obowiązujących przepisów;
- 3) pobieranie, przetwarzanie i wykorzystywanie informacji, w tym danych osobowych, o nieletnich dopuszczających się czynów zabronionych przez ustawę jako przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego - zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach.

§8. Działania profilaktyczne policjantów w zakresie ograniczania demoralizacji i przestępczości w środowiskach nieletnich realizowane są przez:

- 1) informowanie samorządów i społeczności lokalnych o występujących na danym terenie zagrożeniach przestępczością nieletnich lub przejawach demoralizacji nieletnich,

- 2) inspirowanie lokalnych społeczności do działań o charakterze profilaktycznym oraz udział przedstawicieli komórek do spraw nieletnich i patologii w budowaniu lokalnych systemów bezpieczeństwa i programów profilaktycznych;
- 3) udział policjantów w spotkaniach z młodzieżą, rodzicami, pedagogami oraz przedstawicielami różnych organizacji zajmujących się problematyką nieletnich;
- 4) uczestnictwo w przedsięwzięciach realizowanych na rzecz bezpieczeństwa nieletnich;
- 5) promowanie wśród nieletnich bezpiecznych i społecznie pożądanых zachowań;
- 6) współredagowanie z instytucjami i organami zajmującymi się problematyką nieletnich materiałów informacyjno-edukacyjnych.

§9. Działania prewencyjne policjantów wobec nieletnich i osób wpływających demoralizująco na ich rozwój obejmują:

- 1) patrolowanie oraz obchód:
 - a) rejonów szkół i placówek opiekuńczo-wychowawczych,
 - b) miejsc grupowania się młodzieży,
 - c) miejsc, w których odbywają się imprezy masowe z udziałem nieletnich;
- 2) legitymowanie nieletnich pozostających bez opieki, przebywających w porze nocnej w miejscach i okolicznościach, w których mogą stać się ofiarami (sprawcami) przestępstwa lub wykroczenia;
- 3) ujawnianie przypadków sprzedaży i podawania alkoholu lub sprzedaży wyrobów tytoniowych nieletnim;
- 4) reagowanie na każdą sytuację przestępczego zachowania lub naruszającą dobro dziecka,
- 5) inne czynności podejmowane stosownie do występujących zagrożeń.

§12 Policjanci służby prewencyjnej, wykonujący zadania patrolowo - interwencyjne, ruchu drogowego oraz dzielnicowi ujawniają i nieletnich zagrożonych demoralizacją i przestępczością w czasie wykonywania zadań służbowych, a zwłaszcza w przypadkach interwencji dotyczących:

- a) popełnianego czynu karalnego,
- b) niszczenia mienia,
- c) przebywania na wagarach,
- d) przebywania bez opieki rodziców lub opiekunów w porze nocnej poza miejscem zamieszkania,
- e) zakłócania spokoju i porządku publicznego,
- f) posługiwania się nieprzyzwoitym słownictwem,
- g) używania alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia,
- h) palenia papierosów,
- i) uprawiania nierzędu,
- j) zebrania.
- k) innych zachowań naruszających obowiązujące normy społeczne,
- i) sytuacji rodzinnej dziecka stwierdzonej w czasie interwencji domowej.

§18. Do zadań komórki do spraw nieletnich i patologii komendy miejskiej, powiatowej, rejonowej Policji należy:

- 1) ujawnianie nieletnich:
 - a) sprawców czynów karalnych,
 - b) organizatorów i przywódców grup przestępczych o charakterze kryminalnym.

- c) wykazujących przejawy demoralizacji;
- 2) zbieranie i utrwalanie dowodów czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w wypadkach nie-cierpiących zwłoki;
 - 3) wykonywanie czynności zleconych przez sędziego rodzinnego według zasad określonych w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich;
 - 4) rozpoznawanie i profilaktyka w środowiskach sprawców czynów karalnych zagrożonych demoralizacją;
 - 5) współdziałanie ze służbą kryminalną w celu rozpoznania osób, środowisk i zdarzeń wpływających demoralizująco na nieletnich;
 - 6) bieżąca współpraca z sądami rodzinnymi, placówkami i instytucjami ustawowo lub statutowo powołanymi do zajmowania się problematyką nieletnich oraz samorządami lokalnymi;
 - 7) udział w budowaniu lokalnych systemów przeciwdziałania demoralizacji, przestępczości i patologii społecznej wśród nieletnich;
 - 8) prowadzenie kart nieletnich, o których mowa w § 19 ust. 1. Wzór karty nieletniego określa załącznik nr 1 do zarządzenia;
 - 9) prowadzenie wykazu czynności profilaktycznych podjętych w sprawach nieletnich, według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do zarządzenia;
 - 10) przekazywanie informacji o ujawnieniu nieletniego zagrożonego demoralizacją lub będącego sprawcą czynu karalnego dzielnicowemu odpowiedzialnemu za rejon, w którym nieletni ten zamieszkuje;
 - 11) pisemne powiadamianie rodziców lub opiekunów nieletniego przebywającego w porze nocnej poza miejscem zamieszkania o fakcie i okolicznościach jego legitymowania przez Policję. Wzór zawiadomienia określa załącznik nr 3 do zarządzenia;

15. USTAWA z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, póź. 1493)

Art 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) członku rodziny - należy przez to rozumieć osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 §11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r.,- Kodeks karny, a także mną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą;
- 2) przemocy w rodzinie- należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Art.12. Osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych powzięły podejrzenie o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy wobec członków rodziny, powinny niezwłocznie zawiadomić o tym Policję lub prokuratora.

II. DEFINICJA BEZPIECZEŃSTWA:

Bezpieczeństwo to stan, w którym nie ma zagrożenia.

III. CELE PROCEDUR:

CEL GŁÓWNY- Bezpieczne i skuteczne zarządzanie szkołą.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- zapewnienie bezpiecznych warunków pobytu uczniów w szkole,
- ochrona uczniów przed demoralizacją,
- ujednoczenie oddziaływań pomiędzy szkołą a środowiskiem rodzinnym uczniów,
- skuteczne działanie szkoły w nieprzewidzianych sytuacjach.

IV. ZAKRES PROCEDUR:

Procedury obejmują swoim zasięgiem cały system oddziaływań wychowawczych, opiekuńczych, dydaktycznych, profilaktycznych i prewencyjnych wobec uczniów i ich rodziców.

V. OSOBY ODPOWIEDZIALNE:

1. Dyrektor szkoły,
2. Nauczyciele,
3. Pracownicy administracji i obsługi (zgodnie z zakresem obowiązków)

VI. OPIS DZIAŁAŃ:

A. DZIAŁANIA DYREKTORA SZKOŁY:

1. Zapewnienie stanu technicznego obiektu i wyposażenia zgodnie z obowiązującymi przepisami.
2. Wyznaczenie osób odpowiedzialnych za stan techniczny i higieniczny urządzeń sanitarnych obiektów należących do placówki.
3. Zaznajamianie pracowników podejmujących pracę z zakresem ich obowiązków i sposobem wykonywania pracy na wyznaczonych stanowiskach oraz działaniami służącymi zapewnieniu bezpieczeństwa dzieciom.
4. Prowadzenie nadzoru pedagogicznego pod kątem uwzględniania przez nauczycieli w działaniach dydaktyczno- wychowawczo- opiekuńczych wymogów bezpieczeństwa oraz zapewnienia opieki pedagogicznej.
5. Systematyczne dokonywanie przeglądów stanu technicznego budynku ze szczególnym zwróceniem uwagi na ewentualne zagrożenia (elewacji zewnętrznej, stolarki drzwiowej i okiennej, wejścia na teren szkoły, boiska szkolnego, sal lekcyjnych, korytarzy, schodów toalet, szatni) i instalacji (elektrycznej, grzewczej, wentylacyjnej, odgromowej, wodno-kanalizacyjnej i innej).
6. Organizowanie przy pomocy odpowiednich instytucji szkoleń dla pracowników z zakresu BHP, ppoż. oraz udzielania pomocy przedmedycznej.
7. Monitorowanie przestrzegania zasad postępowania pracowników szkoły dotyczących:
 - a) bezpieczeństwa uczniów podczas zajęć na terenie szkoły,
 - b) organizowania wycieczek, zajęć w terenie,
 - c) dokumentacji wypadków dzieci pozostających pod opieką szkół
 - d) ewakuacji
 - e) nadzorowania prac remontowych, naprawczych i instalacyjnych odbywających się w placówce (oznakowanie i zabezpieczenie przed

swobodnym dostępem do pomieszczeń, do których jest wzbroniony wstęp osobom nieupoważnionym)

8. Czuwanie nad bezpieczeństwem uczniów poprzez monitorowanie wejścia na teren szkoły osób z zewnątrz.
9. Dozorowanie pełnienia dyżurów przez nauczycieli.
10. Przestrzeganie zasad dotyczących usprawiedliwiania nieobecności i zwalniania uczniów z zajęć szkolnych przez rodziców (prawnych opiekunów).
11. Współdziałanie z Policją, Strażą Miejską i Sadem Rodzinnym i Nieletnich we wszystkich sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia i życia uczniów.

B. DZIAŁANIA NAUCZYCIELI

1. Systematyczne kontrolowanie sali zajęć oraz miejsc, w których mają być prowadzone zajęcia z uczniami.
2. Planowanie i realizowanie procesu dydaktyczno- opiekuńczo wychowawczego zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami bezpieczeństwa przyjętymi w szkole.
3. Bezwzględne przestrzeganie zasady zapewnienia opieki pedagogicznej przez cały czas pobytu uczniów w szkole.
4. Rzetelne pełnienie dyżurów śródlekcyjnych.
5. Reagowanie na przejawy krzywdy, agresji, przemocy i innych zachowań niepokojących stosowanych wobec uczniów przez innych uczniów oraz rodziców.

C. DZIAŁANIA PRACOWNIKÓW ADMINISTRACJI I OBSŁUGI:

1. Reagowanie na przejawy krzywdy, przemocy i agresji stosowanej wobec uczniów lub przez samych uczniów.
2. Zgłaszanie zauważonych niepokojących zachowań zagrażających bezpieczeństwu, zdrowiu lub życiu uczniów do dyrekcji szkoły.
3. Zamykanie szatni uczniowskich bez względu na ilość znajdujących się tam okryć.
4. Natychmiastowe działania zmierzające do usunięcia sytuacji zagrażających bezpieczeństwu uczniów (szczególnie w trakcie trwania przerwy) takich jak: rozlany płyn, potłuczone szkło, oberwana tablica, otwarty dostęp do urządzeń elektrycznych itp.
5. Częstsze kontrolowanie stanu czystości we wszystkich toaletach po zakończonych przerwach,
6. Bezwzględne przestrzeganie procedury wpuszczania osób obcych (w tym rodziców) na teren szkoły oraz uczniów przedwcześnie przychodzących na zajęcia dydaktyczne.

V. SZCZEGÓŁOWE PROCEDRY POSTĘPOWANIA:

1. Procedura postępowania w przypadku niszczenia i dewastacji mienia szkolnego przez ucznia.

W przypadku zauważenia faktu niszczenia mienia szkolnego przez ucznia: należy zgłosić ten incydent do wychowawcy klasy, który powiadamia dyrektora szkoły lub pedagoga szkolnego;

- wychowawca powiadamia rodziców ucznia;

- rodzice są wezwani do szkoły w celu naprawienia szkody lub rekompensaty finansowej lub rzeczowej;

- wychowawca klasy ustala formę kary dla sprawcy wg statutu szkoły;
- w przypadku, gdy szkoda jest znacząca lub czyny dewastacji powtarzają się dyrektor szkoły powiadamia oprócz rodziców ucznia także Policję ,

2. Procedura postępowania w przypadku stosowania agresji i przemocy fizycznej przez uczniów.

Każdy pracownik szkoły, który zauważy stosowanie przez ucznia lub uczniów wobec innych aktów agresji i przemocy fizycznej lub posiadający informacje o zaistnieniu takiego zachowania, ma obowiązek podjąć działania w celu natychmiastowego przerwania aktów agresji , wyjaśnić okoliczności i ustalić sprawcę,

- w przypadku stwierdzenia potrzeby udzielenia pomocy medycznej należy poszkodowanego zaprowadzić do pielęgniarki szkolnej lub powiadomić lekarza i pogotowie;
- wychowawca klasy lub pedagog/psycholog szkolny powiadamia rodziców poszkodowanego ucznia;
- wychowawca klasy lub pedagog/psycholog powiadamiają też rodziców sprawcy
- rodzice sprawcy zostają poinformowani o zdarzeniu i są zobowiązani do spowodowania pozytywnych zmian w zachowaniu swojego dziecka (mogą skorzystać z pomocy pedagoga lub psychologa);
- wychowawca klasy oraz dyrektor szkoły nakładają na ucznia- sprawcę kary wg statutu szkoły ;
- w przypadku poważnego urazu dyrekcja szkoły jak też rodzic poszkodowanego mają prawo powiadomić Policję;
- dyrektor szkoły ma prawo poprosić Policję w ustalenia sprawcy czynu, gdy ten uciekł z miejsca lub nie przyznaje się do jego popełnienia;
- w przypadku poważnego wybuchu zachowania agresywnego zagrażającego bezpieczeństwu ucznia lub innych osób nauczyciel lub inny pracownik szkoły mają prawo wezwać pogotowie ratunkowe. Należy o tym fakcie powiadomić rodziców ucznia.

3. Procedura postępowania w przypadku, stosowania przemocy i agresji psychicznej przez uczniów.

Przez przemoc psychiczną rozumie się:

- zastraszanie, ośmieszanie, poniżanie, szantażowanie, wymuszenia, psychiczne znęcanie się, mobbing, drwiny, złośliwe plotkowanie, słowne wyzywanie się, grożenie itp.

Jeżeli uczeń czuje się poszkodowany przez innego ucznia lub uczniów, (może), powinien zgłosić przypadek takiej przemocy:

wychowawcy klasy lub pedagogowi/psychologowi oraz rodzicom;

- również osoby będące świadkami takich sytuacji lub mające informacje o nich powinny w/w osobom zgłosić je;
- rodzice mają prawo i obowiązek zgłosić wychowawcy lub pedagogowi/psychologowi fakt stosowania przemocy w stosunku do ich dziecka;
- wychowawca klasy przy pomocy pedagoga/psychologa szkolnego podejmuje działania wyjaśniające oraz profilaktyczne- terapeutyczne w stosunku do sprawców
- jeżeli problem dotyczy klasy lub grupy, pedagog/psycholog prowadzą stosowne zajęcia (na życzenie wychowawcy);
- kary nakłada dyrektor szkoły wraz z wychowawcą klasy wg Statutu szkoły;

- w poważnych przypadkach znęcania się nad uczniem czy uczniami dyrektor szkoły wraz z pedagogiem decyduje o powiadomieniu Policji lub Sądu Rodzinnego i Nieletnich.

4. Procedura postępowania w przypadku dokonania kradzieży przez ucznia.

Uczniowie nie powinni do szkoły przynosić wartościowych rzeczy. Za przedmioty własne pozostawione na korytarzu szkolnym także w czasie przerwy odpowiada uczeń. Jest on zobowiązany do należytego pilnowania swojej własności.

Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginione lub uszkodzone rzeczy ucznia.

W przypadku, kiedy zaginie rzecz należąca do ucznia powinien on lub jego rodzice:

- zgłosić ten fakt wychowawcy klasy, który podejmuje czynności wyjaśniające
- gdy zachodzi podejrzenie kradzieży wychowawca klasy zgłasza sprawę do dyrektora szkoły oraz do pedagoga szkolnego, którzy zapoznają się z okolicznościami sprawy;
- w przypadku ustalenia sprawcy zobowiązuje się jego rodziców do zwrócenia skradzionej rzeczy lub finansowej rekompensaty na rzecz poszkodowanego;
- na sprawce nakłada się karę wg Statutu szkoły;
 - w przypadku nie ustalenia sprawcy dyrektor szkoły dąży do polubownego zakończenia sprawy.
 - w razie znaczącej kradzieży a także w przypadku jej powtarzania się, rodzice ucznia poszkodowanego oraz dyrektor szkoły mają prawo zgłosić ten fakt na Policję.

5. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych uchylenie się od obowiązku szkolnego (wagary).

W Polsce nauka w szkole podstawowej jest obowiązkowa. Konsekwencje opuszczania zajęć szkolnych przez dziecko (w tym kary finansowe) zawsze ponoszą jego rodzice.

W przypadku, kiedy uczeń opuszcza godziny lekcyjne lub dni nauki szkolnej:

Wychowawca klasy ma obowiązek na bieżąco powiadomić rodziców dziecka o zaistniałej nieobecności na zajęciach lekcyjnych (nawet pojedyncze godziny). Może to uczynić telefonicznie lub wpisem w zeszytach czy dzienniczku ucznia.

Rodzic ma obowiązek usprawiedliwić każdą nieobecną godzinę lekcyjną swojego dziecka na drugi dzień od otrzymania informacji od wychowawcy klasy. Może to uczynić telefonicznie, pisemnie lub osobiście, W przypadku, kiedy ucznia nie ma trzy dni w szkole, rodzic jest zobowiązany do telefonicznego lub osobistego powiadomienia wychowawcy lub szkoły o przyczynie nieobecności.

W przypadku, kiedy rodzic nie dopełni obowiązku natychmiastowego usprawiedliwienia nieobecności swojego dziecka w szkole i gdy te nieobecności są dłuższe niż 7 dni lub bardzo często się powtarzają, szkoła wszczyna procedury zgodne z przepisami o uchyleniu się od wypełniania obowiązku szkolnego:

- * wysłanie upomnienia do rodzica/prawnego opiekuna (za zwrotnym potwierdzeniem odbioru) natychmiastowym podjęciu nauki przez dziecko,
- * jeżeli upomnienie wysłane do rodzica/prawnego opiekuna nadal nie przynosi oczekiwanego rezultatu, dyrektor szkoły i pedagog szkolny występują do Prezydenta Miasta Radomia o wszczęcie postępowania egzekucyjnego oraz nałożenie kary grzywny na rodziców/prawnych opiekunów dziecka za uchylenie się od realizowania obowiązku szkolnego ich dziecka,

* w dalszej kolejności dyrektor szkoły może sprawę skierować do Sądu Rodzinnego i Nieletnich.

6. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia znamion przestępczości u ucznia (wykroczenie, demoralizacja, popełnienie czynu karalnego).

W przypadku zachowań o charakterze przestępczym popełnianych przez ucznia (uczniów) szkoła ma obowiązek powiadomić odpowiednie instytucje zajmujące się sprawami nieletnich. Przepisy te stosuje Policja i Sąd Rodziny i Nieletnich na podstawie Ustawy o Postępowaniu w Sprawach Nieletnich,

7. Procedura postępowania w przypadku używania nikotyny, alkoholu narkotyków innych substancji zmieniających świadomość przez uczniów na terenie szkoły i poza nią- współpraca z Policją.

Każde użycie nikotyny, alkoholu, narkotyków i innych substancji zmieniających świadomość przez osoby nieletnie jest nadużyciem i jest zabronione.

W przypadku alkoholu i narkotyków dyrektor szkoły niezwłocznie i obowiązkowo powiadamia rodziców ucznia, Policję a także Sąd Rodziny i Nieletnich.

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w Polsce karalne jest:

- * posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych
- * wprowadzenie do obrotu środków odurzających
- * udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie oraz nakłanianie do użycia
- * wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z opisanych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat, W przypadku zaistnienia jednego z powyższych incydentów należy wezwać Policję.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić Policję lub Sad Rodziny. Spożywanie przez ucznia, który nie ukończył 17 lat alkoholu na terenie szkoły wykroczenie z art. 43 Ustawy z dnia 26 października 1982 r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić Policję. Dalszy tok postępowania tezy w kompetencji tej instytucji.

I. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń który nie ukończył 18 lat używa alkoholu czy innych środków w celu odurzenia, bądź przejawia zachowania świadczące o jego demoralizacji (naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od spełniania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, włączegostwo, udział w działalności grup przestępczych) każdy pracownik szkoły powinien odjąć następujące kroki:

1. Przekazuje uzyskaną informację do wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie dyrekcję szkoły oraz pedagoga /psychologa szkolnego.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców/ prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im uzyskaną informację.

Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz w ich obecności z uczniem. W przypadku potwierdzenia uzyskanej informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.

4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy z kadrami pedagogicznymi lub nie reagują na wezwanie do stawiennictwa w szkole, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Policję lub Sąd Rodzinny. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkanie z pedagogiem/psychologiem itp) i ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów.
Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

II. W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik szkoły podejrzewa, że na terenie szkoły uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków, powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
 2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego, stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
 3. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu zdrowia, ewentualnie udziela pomocy medycznej.
 4. Zawiadamia o fakcie dyrekcję szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia. których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły,
 - W przypadku odmowy ze strony rodziców/opiekunów lub niemożności powiadomienia ich, o dalszym postępowaniu z uczniem decyduje lekarz w porozumieniu z dyrektorem szkoły po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia.
 - W przypadku ucznia będącego pod wpływem alkoholu jeżeli rodzic odmawia przyjazdu lub nie można z nim się skontaktować a uczeń przejawia objawy agresji wobec kolegów, nauczycieli albo daje powód do zgorznięcia lub zagraża zdrowiu i życiu innych - szkoła zawiadamia najbliższą jednostkę Policji.
- * W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości (stężenie we krwi powyżej 0,5 % alkoholu lub w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dni) Policja ma możliwość przewiezienia ucznia do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia.**
5. Jeżeli zdarzenia, w których uczeń przed ukończeniem 18 lat znajduje się pod wpływem alkoholu czy narkotyków na terenie szkoły, powtarzają się, świadczy to o jego demoralizacji. Nakłada to na szkołę obowiązek powiadomienia Policji (specjalisty d/s nieletnich) lub Sadu Rodzinnego o tej szczególnej sytuacji.

III. W przypadku, gdy ktoś z pracowników szkoły znajdzie na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrekcję szkoły i wzywa Policję, rodziców/opiekunów ucznia.
3. Po przyjeździe Policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

IV. W przypadku, gdy ktoś z pracowników szkoły podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, dyrektor, pedagog), ma prawo zażądać aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość teczki oraz kieszeni (we własnej odzieży) ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie. Nauczycielowi nie wolno (nie ma prawa) samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia- jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.
2. Nauczyciel o swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrekcję szkoły.
3. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
4. W przypadku, gdy uczeń na prośbę nauczyciela nie chce przekazać substancji, ani pokazać zawartości teczki, szkoła wzywa Policję, która wykonuje swoje obowiązki.
5. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel po odpowiednim jej zabezpieczeniu zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją jednostce Policji. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

V. INNE FORMY WSPÓŁPRACY SZKOŁY POLICJĄ LUB STRAŻĄ

W ramach oddziaływania profilaktyczno - wychowawczego szkoła utrzymuje stałą współpracę z II Komisariatem Policji, dzielnicowymi oraz Strażą Miejską. Koordynatorem tej współpracy jest pedagog szkolny, który w razie potrzeby kontaktuje się z w/w instytucjami lub osobami.

W nagłych sytuacjach z Policją i Strażą Miejską może skontaktować się każdy pracownik szkoły. Numerami telefonów do dzielnicowego i K.F. oraz Straży Miejskiej dysponują wicedyrektorzy oraz sekretariat szkoły. Numery takie znajdują się także w pokoju nauczycielskim w teczce koordynatora.

W ramach współpracy Policji i Straży Miejskiej ze szkołą mogą być organizowane:

- spotkania uczniów z przedstawicielami w/w instytucji,
- spotkania dla rodziców.
- posiedzenia zespołów interdyscyplinarnych wobec uczniów, ich rodziców z udziałem przedstawicieli w/w instytucji,
- interwencje.

Szkoła ma obowiązek poinformowania Policji o zdarzeniach na terenie szkoły, które mają znamiona przestępstwa lub demoralizacji i zagrażają zdrowiu i bezpieczeństwu uczniów.

Szkoła ma obowiązek zgłoszenia Policji faktu zauważenia przemocy stosowanej wobec ucznia przez jego rodziców/prawnych opiekunów lub przemocy rówieśniczej dokonanej na terenie szkoły.

Policja i Straż Miejska udzielają szkole pomocy w rozwiązywaniu trudnych sytuacji wychowawczych, profilaktycznych i prewencyjnych,

8. PROCEDURA WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI

Odbiór dzieci ze szkoły.

1. Rodzice lub inni prawni opiekunowie sprawują pieczę i ponoszą odpowiedzialność za swoje małoletnie dzieci.
2. Rodzice dzieci z oddziałów wychowania przedszkolnego zobowiązani są do osobistego przyprowadzania i odprowadzania dziecka do szkoły na wszystkie zajęcia obowiązkowe.

3. Rodzice dzieci oddziałów wychowania przedszkolnego i klas I - III mogą pisemnie upoważnić inną osobę do przyprowadzania i odprowadzania dziecka do szkoły (upoważnienie obowiązujące w szkole).
4. Za pisemną zgodą rodzica uczeń klas I – III, który ukończył 7 lat może samodzielnie wracać do domu.
5. Jeżeli po skończonych zajęciach dydaktyczno- opiekuńczych, rodzic/prawny opiekun nie zgłasza się po swoje dziecko (do końca pracy świetlicy szkolnej), wychowawca świetlicy kontaktuje się telefonicznie z rodzicem/prawnym opiekunem, prosząc o przyjście po dziecko do szkoły.
6. W dalszej kolejności, jeżeli rodzic/prawny opiekun dziecka nie zgłasza się do szkoły lub nie odbiera telefonu, wychowawca świetlicy telefonuje na Policję w celu zabezpieczenia dziecka do czasu odebrania go przez rodzica/prawnego opiekuna. Policja umieszcza dziecko w Policijnej Izbie Dziecka, skąd zobowiązany jest odebrać dziecko jego rodzic/prawny opiekun.
7. Pracownicy szkoły nie mają obowiązku odprowadzać ucznia do domu, jeżeli nie zgłasza się po niego jego rodzic/ prawny opiekun,
8. Z wycieczki, kina, teatru, basenu i itp. dzieci powracają do szkoły pod opieką nauczyciela, wychowawcy skąd rozchodzą się do domu lub są odbierane przez swoich rodziców/prawnych opiekunów.

Kontakty rodziców ze szkołą.

Rodzice/prawni opiekunowie są osobami obcymi na terenie szkoły. Rodzice nie mogą wchodzić na teren szkoły bez uzasadnionego ważnego powodu. Miejscem oczekiwania na dziecko jest dla rodziców przedsionek szkoły.

Zabrania się rodzicom wchodzenia do szatni uczniowskich, zaglądania do sal lekcyjnych podczas prowadzenia zajęć, proszenia o przeprowadzenie rozmowy z nauczycielem podczas trwania lekcji czy innych zajęć oraz w czasie przerw, wchodzenia na stołówkę szkolną lub przebywania w jej pobliżu.

1. Miejscem kontaktów rodziców z wychowawcami klas, nauczycielami, przedmiotów, pedagogiem, logopedą i dyrektorami jest szkoła.
2. Spotkania i rozmowy odbywają się w formach:
 - zebrań klasowych z rodzicami,
 - zebrań ogólnych z rodzicami i zaproszonymi specjalistami,
 - indywidualnych konsultacji rodziców z wychowawcami, nauczycielami przedmiotów, pedagogiem, psychologiem, logopedą w dni otwarte szkoły, tzw. pierwszych wtorków miesiąca w godz. 17⁰⁰-18⁰⁰.
 - innych spotkań wynikających z planu pracy szkoły.
3. Rodzice mają możliwość dodatkowego kontaktu z nauczycielami, jednak po uprzednim telefonicznym uzgodnieniu takiego spotkania z nauczycielem, za pośrednictwem sekretariatu szkoły.

W przypadku zebrań z rodzicami „pierwszy wtorek” zostaje odwołany. W przypadku dni wolnych „pierwszy wtorek” zostaje przeniesiony na tydzień następujący po danym wtorku.

4. W żadnym przypadku nauczyciel nie udziela informacji rodzicom w trakcie prowadzonych przez siebie zajęć szkolnych (w tym również dyżurów na korytarzach, boisku szkolnym i podczas przerw międzylekcyjnych).
5. O obowiązkowym spotkaniu z rodzicami wychowawca jest zobowiązany powiadomić

uczniów i rodziców, z co najmniej 3-dniowym wyprzedzeniem, podając datę, miejsce, godzinę spotkania (można stosować pisemne zaproszenie z podpisem i podaniem informacji zwrotnej).

6. Obecność rodzica na zebraniach jest obowiązkowa.

7. Każdy pracownik pedagogiczny szkoły, w razie konieczności może skontaktować się z rodzicami telefonicznie lub wzywa rodzica za pośrednictwem sekretariatu szkoły w formie pisemnej.

8. Wychowawca klasy utrzymuje kontakt z rodzicami poprzez:

- zebrania z rodzicami,
- pisemne informacje o postępach i zachowaniu uczniów,
- wizyty wychowawcy w domu ucznia,
- indywidualnych spotkań z rodzicami na terenie szkoły (pierwsze wtorki)

9. Corocznym obowiązkiem wychowawcy klasy w trakcie zebrań klasowych jest zapoznanie rodziców z:

- statutem szkoły,
- Programem wychowawczym szkoły
- programem profilaktyki szkoły,
- Wewnątrzszkolnym SYSTEMEM Oceniania,
- kryteriami ocen z zachowania
- procedurami przeprowadzania sprawdzianów
- zasadami ubiegania się o pomoc materialną (stypendia, wyprawki itp.)
- procedurami bezpieczeństwa uczniów

10. Podczas spotkań klasowych z rodzicami wychowawca zobowiązany jest uwzględnić następujące zasady:

- najtrudniejsze sprawy dotyczące ucznia należy omawiać szczerze, ale w indywidualnej rozmowie z rodzicami,
- z rodzicami rozmawiać należy po partnersku, z troską i życzliwością,
- udzielać konkretnych rad co do przezwycięzania określonych trudności lub wskazywać osoby, instytucje, które to uczynią.

11. W trakcie zebrań klasowych należy unikać:

- dokonywania tylko negatywnych ocen zespołu uczniowskiego,
- publicznego czytania ocen
- używania nazwisk przy przykładach negatywnych,
- udostępniania rodzicom dziennika lekcyjnego.

12. Aktywizowanie i motywowanie rodziców do współpracy ze szkołą odbywa się poprzez:

- wspólne rozwiązywanie problemów klasowych,
- pomoc „trójki klasowej” w organizacji imprez klasowych.
- udział rodziców w takich formach pracy szkół), jak: wycieczki, lekcje otwarte, wyjazdy na basen, święta szkoły, przegląd twórczości uczniowskiej, itp..
- uhonorowanie przez dyrekcję szkoły aktywnie działających rodziców listami gratulacyjnymi.
- wspólne dbanie o estetykę pomieszczeń klasy
- pomoc przy wykonywaniu prac na rzecz szkoły, klasy,

13. Nauczyciel sporządza po zebraniu lub spotkaniu z rodzicami pisemną adnotację w dzienniku lekcyjnym.

14. Zwolnienie ucznia z zajęć następuje **tylko** na osobistą lub pisemną prośbę rodzica, przedstawioną najpóźniej w dniu zwolnienia z podaniem istotnej przyczyny. W sytuacjach

wyjątkowych decyzje o zwolnieniu ucznia z zajęć podejmuje dyrektor, wicedyrektor szkoły, lub rodzic.

15. Rodzice w formie pisemnej wyrażają zgodę na:

- wyjścia organizowane przez szkołę w granicach miasta - każdorazowo;
- udział w wycieczce szkolnej poza granice miasta - każdorazowo
- jeśli rodzic nie wyraża zgody na udział dziecka w zajęciach „Wychowania do życia w rodzinie” przekazuje tę informację pisemnie do dyrektora szkoły.
- zdiagnozowanie ucznia w Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej i przesłanie opinii do szkoły - każdorazowo
- udział ucznia w zajęciach korekcyjno - kompensacyjnych i dydaktyczno – wyrównawczych.

16. Wszystkie uwagi i wnioski dotyczące pracy szkoły rodzice kierują kolejno do:

- wychowawcy klasy,
- dyrektora i wicedyrektora szkoły,
- Rady Pedagogicznej,
- organu nadzorującego szkołę,
- organu prowadzącego szkołę.

Kontakty nauczycieli z rodzicami są dokumentowane w następujący sposób:

- ✓ Dziennik lekcyjny:
 - lista obecności rodziców na zebraniach;
 - notatka dotycząca tematyki zebrań z rodzicami;
 - notatki z indywidualnych rozmów z rodzicami (podczas „pierwszych wtorków i konsultacji indywidualnych)
- ✓ Notatki o rozmowie z rodzicami w dziennikach pracy pedagoga i psychologa.
- ✓ Wypełnione arkusze informacji o uczniu.
- ✓ Pisemne zawiadomienia.

9. PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z RODZICAMI UCHYLAJĄCYMI SIĘ OD WSPÓŁPRACY ZE SZKOŁĄ W PRZYPADKU PROBLEMÓW Z ICH DZIECKEM/ UCZNIEM.

1. W przypadku rodzica/prawnego opiekuna nie podejmującego właściwej współpracy ze szkołą lub unikającego jej, wychowawca klasy inicjuje spotkanie/rozmowę z rodzicem na terenie szkoły.
2. Wychowawca klasy zgłasza problem do pedagoga/psychologa i wspólnie z nim podejmuje dalsze działania zmierzające do zmiany i poprawy relacji z rodzicem/prawnym opiekunem dziecka.
3. Rozmowy z rodzicami/prawnymi opiekunami, którzy nie podejmują właściwej współpracy ze szkołą powinny być przeprowadzane w obecności wychowawcy klasy oraz specjalisty pedagoga, psychologa lub innych osób zajmujących się rodziną np. pracownika socjalnego MOPS czy kuratora sądowego.
4. Jeżeli działania inicjowane i podejmowane przez wychowawcę, psychologa lub pedagoga w zakresie usprawnienia współpracy z rodzicem/prawnym opiekunem nadal nie przynoszą

oczekiwanych pozytywnych rezultatów, sprawa zostaje przekazana dyrektorowi szkoły a w dalszej kolejności do innych instytucji wspomagających działania wychowawczo-opiekuńcze szkoły takich jak: Sąd Rodzinny i Nieletnich, Policja, Straż Miejska.

10. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UCZNIĄ SPRAWIAJĄCEGO TRUDNOŚCI WYCHOWAWCZE:

1. Nauczyciel (wychowawca) ma obowiązek przeprowadzenia diagnozy sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów na początku roku szkolnego za pomocą wybranych metod np. rozmowa z rodzicem, poprzednim wychowawcą, pedagogiem, psychologiem czy, ankieta).
2. Nauczyciel podejmuje działania wychowawcze, zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązania problemów szkolnych ucznia.
3. Nauczyciel informuje rodzica/ prawnego opiekuna o istniejących trudnościach i zapoznaje go ze swoim planem działań, jednocześnie zobowiązuje rodzica/ prawnego opiekuna do podjęcia rzetelnej współpracy.
4. W przypadku utrzymujących się trudności wychowawczych z uczniem, nauczyciel inicjuje spotkania z członkami zespołu wychowawczego szkoły, w celu uzyskania pomocy i wsparcia w przezwyciężaniu problemów wychowawczych. Do uczestnictwa w posiedzeniu takiego zespołu może zostać zaproszony na wniosek dyrektora szkoły, pedagoga, psychologa czy nauczyciela przedstawiciel Policji, Straży Miejskiej czy pracownik socjalny MOPS.
5. Nauczyciel informuje rodzica/ prawnego opiekuna o możliwości/ konieczności uczestnictwa w spotkaniu zespołu wychowawczego.
6. Pedagog lub psycholog we współpracy z wychowawcą klasy przeprowadza diagnozę problemów wychowawczych i emocjonalnych ucznia.
7. Wychowawca występuje do rodzica o zgodę na przeprowadzenie badań w Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej i informuję rodzica ucznia o znaczeniu takiej opinii w dalszej edukacji ucznia,

11. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC OSÓB OBCYCH WCHODZĄCYCH NA TEREN SZKOŁY

1. Każdy, kto nie jest aktualnie uczniem, bądź pracownikiem szkoły a wchodzi na jej teren jest osobą obcą.
2. Osoba wchodząca na teren szkoły nie może zakłócać toku pracy szkoły.
3. Osoba taka jest zobowiązana przy wejściu do szkoły zgłosić dyżurującemu tam pracownikowi obsługi z kim chce się spotkać poprzez podanie swojego imienia i nazwiska oraz wskazania pracownika szkoły, do którego się udaje,
4. Osoba taka otrzymuje identyfikator czasowy z napisem „ GOŚĆ”, który przy wyjściu ze szkoły oddaje.
5. W przypadku, gdy jest to rodzic lub opiekun zgłaszający się po dziecko, powinien on oczekiwać na zakończenie zajęć w przedsionku szkoły.
6. W innych przypadkach należy kierować osobę do dyrektora szkoły, sekretariatu lub pedagoga/psychologa szkolnego.
7. W przypadku, gdy osoba obca stwarza zagrożenie dla osób przebywających w szkole, należy podjąć próbę wyprowadzenia jej z terenu szkoły. Przy odmowie wyjścia należy wezwać pomoc. O takiej sytuacji powinna zostać niezwłocznie poinformowana dyrekcja szkoły.

8. Rodzic/prawny opiekun może wejść do świetlicy szkolnej w celu dokonania wpłaty za obiady dla dziecka lub odebrania dziecka oczekującego tam po skończonych zajęciach.
9. W przypadku organizowania imprez klasowych, szkolnych konkursów itp. osoby wchodzące na teren szkoły mają obowiązek wpisania się na listę przy wejściu do szkoły.

12. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC RODZICA/ OPIEKUNA GDZIE ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE MOŻE SIĘ ON ZNAJDOWAĆ W STANIE WSKAZUJĄCYM NA SPOŻYCIE ALKOHOŁU LUB POD WPLYWEM ZMIENIAJĄCYCH ŚWIADOMOŚĆ ZGŁASZAJĄCEGO SIĘ PO DZIECKO

1. W żadnym wypadku nikt z pracowników szkoły nie może powierzyć opieki nad dzieckiem osobie znajdującej się pod wpływem alkoholu lub innych środków zmieniających świadomość.
2. O podejrzeniu, że rodzic/prawny opiekun znajduje się w stanie nietrzeźwym należy niezwłocznie powiadomić wychowawcę klasy, dyrekcję i pedagoga.
3. Pracownik szkoły nakazuje osobie nietrzeźwej opuścić teren szkoły i wzywa innego opiekuna dziecka.
4. Jeżeli osoba nietrzeźwa odmawia opuszczenia szkoły i żąda wydania dziecka, twierdząc, że nie znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków- musi to udowodnić np. poprzez poddanie się dobrowolnie badaniu alkomatem przez Policję, która wzywa do szkoły dyrektor lub inny pracownik.
5. Jeżeli badanie potwierdzi podejrzenia pracowników szkoły a ponadto nie można skontaktować się z innym opiekunem dziecka, powiadomione zostają odpowiednie instytucje uprawnione do opieki nad dzieckiem w w/w sytuacji.

13. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE DZIECKO MOŻE BYĆ KRZYWDZONE W DOMU.

1. Pracownik szkoły, który zauważy symptomy krzywdzenia ucznia (zaniedbanie, nadmierna opiekuńczość wobec dziecka, niezaspokajanie jego potrzeb, itp.), zobowiązany jest zgłosić ten fakt wychowawcy klasy.
2. Wychowawca klasy wspólnie z pedagogiem/psychologiem dokonują diagnozy środowiska rodzinnego ucznia.
3. Wychowawca klasy, pedagog/psycholog przeprowadzają rozmowę z rodzicem dotyczącą zmiany metod postępowania: konsekwencji prawnych i skutków emocjonalnych dla dziecka.
4. Jeżeli po rozmowie z rodzicem sytuacja dziecka nie poprawi się, dyrektor szkoły ma prawo wystąpić do Sądu Rodzinnego i Nieletnich z wnioskiem o wgląd w sytuację rodzinną ucznia i prośbą o ustanowienie dozoru kuratorskiego nad rodziną.

14. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY UCZEŃ STAŁ SIĘ OFIARĄ PRZEMOCY DOMOWEJ.

1. Jeżeli pracownik szkoły zauważył na ciele ucznia ślady pobicia, obrażenia, siniaki lub inne niepokojące objawy, zobowiązany jest niezwłocznie zgłosić zaistniały fakt dyrekcji szkoły, wychowawcy oraz pedagogowi/ psychologowi.
2. Pokrzywdzony uczeń zostaje odprowadzony do pielęgniarki szkolnej, która udziela

- pierwszej pomocy medycznej i dokonuje opisu obrażeń na ciele dziecka.
3. Wychowawca klasy, nauczyciel, pedagog/psycholog, pielęgniarka mają prawo bez zgody rodzica/prawnego opiekuna (tylko w przypadku przemocy domowej) po zauważeniu śladów pobicia lub innych niepokojących obrażeń na ciele ucznia zawieźć dziecko na obdukcje lekarską.
 4. Wychowawca klasy lub inny nauczyciel/pedagog/psycholog wzywają rodzica/prawnego opiekuna dziecka na rozmowę do szkoły.
 5. Z rozmowy z rodzicem oraz z zaistniałego faktu przemocy wobec ucznia wychowawca klasy lub nauczyciel, pedagog/psycholog sporządza notatkę służbową.
 6. Po zapoznaniu się z okolicznościami zdarzenia, dyrekcja szkoły w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem podejmuje dalsze kroki.
 - a) zgłoszenie sprawy dzielnicowemu lub Komendantowi K. P. pod który podlega szkoła (zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa).
 - b) sporządzenie wniosku do Sadu Rodzinnego i Nieletnich o podjęcie interwencji w rodzinie,
 - c) poinformowanie pracownika socjalnego MOPS, jeżeli rodzina korzysta z pomocy.

15. PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z UCZNIAMI UCZESTNIKAMI „BÓJKI”.

1. Każdy, kto stanie się świadkiem „bójki” pomiędzy uczniami na terenie szkoły jest zobowiązany powiadomić o tym zdarzeniu wychowawcę klasy, dyrektora lub pedagoga/psychologa szkolnego.
2. Osoba przyjmująca zgłoszenie o bójce zaprowadza uczestników zdarzenia w osobne bezpieczne miejsce i wzywa pielęgniarkę w celu stwierdzenia lub wykluczenia obrażeń.
3. Wychowawca klasy, pedagog/psycholog przeprowadzają rozmowę z uczniami, ustalając przyczynę konfliktu, sprawcę, ofiarę, świadków oraz, przebieg zdarzenia.
4. Pedagog/psycholog pomagają sprawcom dostrzec negatywne aspekty takiego zachowania i uczą jak rozwiązać konflikt bez stosowania agresji.
5. Wychowawcą pedagog/psycholog ustalają z uczniami konsekwencje zdarzenia (jakie konsekwencje ma ponieść sprawca zgodnie z regulaminem/Statutem
6. Wychowawca, pedagog/psycholog wzywa, rodziców uczniów biorących udział w zdarzeniu do szkoły.
7. Wychowawca, pedagog /psycholog nadzorują przebieg wyciągnięcia konsekwencji.

16. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAGINIĘCIA / ZNISZCZENIA DZIENNIKA.

1. Dyrektor szkoły po otrzymaniu wiadomości o zaginięciu/zniszczeniu dziennika lekcyjnego organizuje nadzwyczajne zebranie rady pedagogicznej w celu wyjaśnienia okoliczności tego zdarzenia.
2. Dyrektor szkoły powołuje komisję, która ustala zakres zniszczeń; zakres informacji, które można odtworzyć oraz odtwarza informacje zawarte w dzienniku. O składzie komisji decyduje dyrektor w porozumieniu z radą pedagogiczną
3. Dyrektor szkoły powiadamia o zaginięciu/zniszczeniu dziennika organ prowadzący szkołę

- oraz organ nadzoru pedagogicznego.
4. Komisja odtwarza informacje zawarte w dzienniku na podstawie zachowanej dokumentacji przebiegu nauczania innych dokumentów szkolnych oraz zeznań świadków.
 5. Komisja zapisuje przebieg swojej pracy w protokole odtworzenia zniszczonej dokumentacji. Są w nim zawarte następujące informacje; skład komisji, termin rozpoczęcia i zakończenia prac komisji, dokładny opis zniszczonej dokumentacji, jeżeli dziennik nie zaginął lecz uległ zniszczeniu, opis dokumentacji na podstawie której dokument został odtworzony, załączone spisane zeznania świadków i podpisy wszystkich członków komisji.
 6. Dyrektor szkoły powiadamia organ prowadzący szkołę oraz organ nadzoru pedagogicznego o wynikach prac komisji.
 7. Dyrektor szkoły wraz z wychowawcą klasy informują uczniów o zdarzeniu
 8. Jeżeli dziennik został skradziony, dyrektor szkoły organizuje zebranie rodziców, prosi ich o pomoc w ustaleniu okoliczności kradzieży
 9. Dyrektor szkoły zawiadamia Policję o kradzieży dziennika, jeśli nie udało się ustalić sprawcy. Funkcjonariusze przeprowadzają rozmowy z uczniami w obecności nauczyciela lub rodzica/prawnego opiekuna ucznia.
 10. Dyrektor szkoły, zgodnie ze Statutem Szkoły, wymierza karę uczniowi, który dokonał kradzieży lub zniszczenia dziennika.
 11. Dyrektor szkoły zapoznaje radę pedagogiczną z protokołem komisji i raportem Policji. Przekazuje wychowawcy klasy odtworzony dziennik lekcyjny.
 12. Dyrektor szkoły podejmuje działania mające na celu prawidłowe zabezpieczenie dokumentacji szkolnej.

17. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAISTNIENIA WYPADKU UCZNIĄ W CZASIE ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH.

1. W czasie zajęć edukacyjnych pełną odpowiedzialność za życie i zdrowie ucznia ponosi nauczyciel prowadzący zajęcia.
2. Przed rozpoczęciem zajęć prowadzący ma obowiązek sprawdzić, czy sprzęt sportowy, urządzenia techniczne, pomoce naukowe oraz mnę narzędzia wykorzystywane w czasie zajęć a także pomieszczenia lekcyjne nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa dla ucznia. Jeżeli stan techniczny budzi zastrzeżenia, osoba prowadząca zajęcia nie ma prawa z nich korzystać w pracy z uczniem.
3. O zaistniałym zagrożeniu prowadzący natychmiast powiadamia dyrektora szkoły lub jego zastępcę a także inspektora BHP.

Postępowanie w sytuacji zaistnienia wypadku lekkiego, niewymagającego interwencji lekarza (powierzchniowe otarcia naskórka, stłuczenia itp.)

1. Po stwierdzeniu zdarzenia należy ucznia odprowadzić do gabinetu pielęgniarki szkolnej w celu udzielenia pierwszej pomocy. Ucznia może odprowadzić inna osoba, która jest pracownikiem szkoły lub inny uczeń klasy.
2. W razie nieobecności pielęgniarki szkolnej, ucznia należy odprowadzić do sekretariatu szkoły, gdzie pomocy udziela osoba mająca przeszkolenie w tym zakresie. Osoba udzielająca pierwszej pomocy decyduje o wezwaniu pogotowia ratunkowego i poinformowaniu rodziców.
3. O zdarzeniu i jego przyczynach nauczyciel informuje dyrektora szkoły lub jego zastępcę.
4. Jeżeli przyczyną zdarzenia była wadliwość lub niesprawność użytych narzędzi, nauczyciel natychmiast zabezpiecza je, uniemożliwiając ich dalsze użytkowanie.

5. Osoba udzielająca pierwszej pomocy ma obowiązek upewnić się, czy uczeń nie jest chory na hemofilię lub cukrzycę, bądź inną chorobę mogącą w połączeniu z urazem stanowić niebezpieczeństwo dla zdrowia lub życia.
6. Zdarzenie powyższe nie wymaga wpisu do rejestru wypadków oraz spisania protokołu powypadkowego.

Postępowanie w sytuacji zaistnienia wypadku wymagającego interwencji lekarza.

1. Po stwierdzeniu, że wypadek, któremu uległ uczeń wymaga specjalistycznej pomocy, należy doprowadzić go do gabinetu pielęgniarki szkolnej lub wezwać ją na miejsce zdarzenia.
2. W razie nieobecności pielęgniarki szkolnej należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe oraz powiadomić o zdarzeniu dyrektora szkoły lub jego zastępcę.
3. Do czasu przybycia pielęgniarki lub pogotowia ratunkowego osoby przeszkolone w udzielaniu pierwszej pomocy przedmedycznej podejmują natychmiast niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia.
4. Dyrektor szkoły lub jego zastępca powiadamia o wypadku rodziców ucznia/opiekunów prawnych oraz inspektora BHP.
5. Każdy w/w wypadek podlega rejestracji i wymaga sporządzenia dokumentacji powypadkowej, w której określa się przebieg wypadku oraz wskazuje osobę (wychowawcę, nauczyciela) bezpośrednio sprawującego opiekę nad uczniem w momencie nieszczęśliwego zdarzenia.
6. Wypadek jest wpisywany do rejestru, a wnioski komisji są przedstawiane na najbliższym posiedzeniu rady pedagogicznej.

Postępowanie w sytuacji zaistnienia wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym.

1. W sytuacji , kiedy nastąpił wypadek zbiorowy lub ciężkie uszkodzenie ciała należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe a do czasu jego przybycia osoby przeszkolone w udzielaniu pomocy przedmedycznej podejmują natychmiast niezbędne czynności ratujące życie i zdrowie ucznia.
2. Jeżeli w wyniku wypadku nastąpił zgon osoby poszkodowanej, nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne zabezpiecza miejsce zdarzenia i natychmiast wzywa na jego miejsce dyrektora szkoły lub jego zastępcę,
3. Dyrektor szkoły, jego zastępca lub pedagog/psycholog informuje o zdarzeniu rodziców /prawnych opiekunów, Policję, Prokuraturę, SANEPID (w przypadku zatruc), Kuratorium Oświaty oraz organ prowadzący szkołę.
4. Do czasu przyjazdu Policji, teren wypadku pozostaje zabezpieczony tak aby było możliwe pełne ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia.
5. W celu ustalenia okoliczności wypadku, dyrektor szkoły powołuje komisję badającą przyczynę jego powstania. Z prac komisji spisywany jest protokół, który musi zawierać wnioski mające zapobiec powstaniu podobnych zdarzeń.
6. Wypadek jest wpisywany do rejestru, a wnioski komisji są omawiane na najbliższym posiedzeniu rady pedagogicznej.

Zawiadomienie o wypadku.

Szkoła niezwłocznie o każdym wypadku zawiadamia:

- a) rodziców/prawnych opiekunów poszkodowanego;
- b) organ prowadzący szkołę;

- c) o wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym- Prokuratora i Kuratora Oświaty;
- d) o wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia - Inspektora Sanitarnego;
- e) o wypadku, w którym uraz spowodowany jest agresywnym działaniem osoby trzeciej - Policję.

POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ŻAŁOBY PO ŚMIERCI UCZNIĄ (za wyjątkiem śmierci samobójczej)

1. Działania uprzedzające:
 - a) omówienie procedury postępowania na forum Rady Pedagogicznej,
 - b) omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej.
2. Działania interwencyjne:
 - a) poinformuj nauczycieli, wychowawców,
 - b) przypomnij zasady dyskusji z uczniami, uwzględniając elementy odreagowania- na godzinach wychowawczych, innych lekcjach,
 - c) poinformuj uczniów na forum klasy,
 - d) stwórz możliwość uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.
3. Działania naprawcze:
 - a) oceń potrzeby- monitoruj stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwróć uwagę na uczniów, u których stwierdzasz szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji,
 - b) skonsultuj sytuację z pedagogiem lub specjalistą z PPP,
 - c) ułatw kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W PRZYPADKU KONIECZNOŚCI ZAWIADOMIENIA O ŚMIERCI UCZNIĄ

1. Powiadamianie o śmierci zawsze powinno się odbywać „twarzą w twarz”.
2. Prawidłowe powiadomienie o śmierci musi spełnić następujące warunki:
 - a) dostarczyć niezbędne informacje;
 - b) udzielić pierwszego wsparcia rodzinie;
 - c) ochronić godność;
 - d) okazać szacunek wobec ofiary jak i powiadamianej rodziny.
3. Powiadomienie powinno odbyć się w czasie możliwie jak najkrótszym od ustalenia tożsamości ofiary i ustalenia tożsamości osób jej najbliższych.
4. Przed powiadomieniem należy zebrać informacje o relacjach ofiary z osobą powiadamianą, o stanie zdrowia osoby powiadamianej (zwłaszcza choroby serca, krążenia, cukrzyca itp.), które są istotne do przewidywania sposobu reakcji osoby powiadamianej. Osoby powiadamiane mogą reagować w sposób bardzo emocjonalny, mogą potrzebować pierwszej pomocy. Warto przygotować sobie wsparcie pogotowia medycznego, żeby móc umożliwić w razie potrzeby natychmiastową interwencję lekarską.
5. Powiadomienie o śmierci powinno odbywać się, przez co najmniej dwie osoby. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcję osoby powiadamianej. Powiadomienie powinno odbyć się na terenie przyjaznym osobie powiadamianej.
6. Zawiadomienie powinno być możliwie jak najprostsze. Powinno się wyrazić współczucie, przykrość i zrozumienie.
7. Trzeba być przygotowanym na udzielenie wszystkich informacji, jakich będzie

wymagała osoba powiadamiana. Osoby te często czują potrzebę dowiedzenia się szczegółów dotyczących śmierci bliskiego, okoliczności itp. (jak, w jaki sposób, kiedy, gdzie). Udzielane informacje powinny być proste i zwięzłe. Należy unikać drastycznych szczegółów i informacji niepotrzebnych, odnoszących się do drugorzędnych elementów sprawy.

8. Należy skupić się na udzieleniu pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego.

9. Nie należy, po zawiadomieniu o śmierci, zostawić rodziny i bliskich zmarłego samych, bez opieki. Powinien zostać pracownik szkoły lub pedagog tak długo, aż minie pierwsza reakcja - szok lub pojawiają się osoby bliskie np. członkowie rodziny, znajomi, przyjaciele. Należy podać swoje dane kontaktowe (telefon, ewentualnie adres), aby udzielić informacji lub/ i wsparcia, w razie potrzeby. Aby rodzina ofiary nie czuła się osamotniona, należy podać adresy instytucji udzielających wsparcia.

10. Jeżeli rodzina zmarłego nie znajduje się w miejscu zamieszkania, należy powiadomić sąsiadów o potrzebie kontaktu z rodziną (powodem jest wydarzenie nadzwyczajne, interwencja z udziałem lekarza itp.), natomiast nie należy udzielać szczegółowych informacji sąsiadom, nie należy wspominać o śmierci, aby to nie oni zawiadomili rodzinę zmarłego.

11. W realiach szkolnych rodzina nie powinna dowiadywać się o śmierci ucznia z mediów lub od osób trzecich. Obowiązek informowania leży po stronie personelu szkoły, dyrekcji.

12. Absolutnie unikać należy powierzania zadania informowania o śmierci dzieciom lub nastolatkom.

Postępowania nauczycieli w sytuacjach prób samobójczych, samookaleczeniach lub innych związanych z narażeniem życia:

W przypadku uzyskania informacji bądź stwierdzenia, że uczeń próbował dokonać aktu samobójczego, samookaleczenia bądź narażał własne życie lub zdrowie nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadomić o tym fakcie dyrektora szkoły, pielęgniarkę, pedagoga lub psychologa.
2. Powiadomić rodziców ucznia.
3. Wezwać lekarza lub pod opieką wyznaczonego nauczyciela udać się wraz z uczniem do najbliższego szpitala, jeżeli zdarzenie miało charakter targnięcia się na własne życie.
4. Sporządzić notatkę służbową.
5. Nauczyciel powinien również:
 - ustalić i potwierdzić zaistniałe zdarzenie,
 - pod żadnym pozorem nie pozostawiać ucznia samego,
 - przeprowadzić ucznia w bezpieczne miejsce,
 - zebrać informacje o zdarzeniu (jeżeli są świadkowie).

17a. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia cyberprzemocy

W przypadku ujawnienia cyberprzemocy w szkole procedura interwencyjna obejmuje:

- udzielenie wsparcia ofierze przemocy;
- zabezpieczenie dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia;
- wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz praca nad zmianą postawy ucznia.

Ustalenie okoliczności zdarzenia

Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.

1. Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel nie będący wychowawcą, przekazuje informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga i dyrektora.
2. Pedagog i dyrektor wspólnie z wychowawcą dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie, ustalają okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
3. W interwencji bierze udział nauczyciel informatyki, szczególnie na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy cyberprzemocy.

Zabezpieczenie dowodów

1. Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Nauczyciel, który otrzymał informację zapisuje datę i czas otrzymania informacji, materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
2. Takie zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym zapoznają się wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor, pedagog, rodzice, i policja, jeśli doszło do złamania prawa.
3. Na etapie zabezpieczania dowodów cyberprzemocy, jak również identyfikacji sprawcy pomaga nauczyciel informatyki.

Zarejestrowanie dowodów cyberprzemocy

• Telefon komórkowy

Nie kasuj wiadomości. Zapisuj wszystkie, zarówno tekstowe jak i nagrane na pocztę głosową w pamięci telefonu.

• Komunikatory

Niektóre serwisy pozwalają na zapisywanie rozmów. Możesz również, np. skopiować rozmowę, wkleić do dokumentu Word (lub innego edytora tekstu), zapisać i wydrukować.

• Strony serwisów społecznościowych, www

Aby zachować kopię materiału, który widzisz na ekranie, wciśnij jednocześnie klawisze Control i Print Screen, a następnie wykonaj operację „Wklej” w dokumencie Word.

• Czat

Podobnie jak w przypadku stron www, jeśli chcesz zachować kopię materiału, który widzisz na ekranie, wciśnij klawisze Control i Print Screen, a następnie wykonaj operację „Wklej” w dokumencie Word. Możesz też po prostu wydrukować interesującą cię stronę.

• E-mail

Wydrukuj wiadomość, prześlij ją do nauczyciela lub pedagoga, który zajmuje się ustaleniem okoliczności zajścia. Zachowanie całości wiadomości, a nie tylko samego tekstu, jest bardziej pomocne, ponieważ zawiera

informacje o jej pochodzeniu.

Identyfikacja sprawcy

Młodzi ludzie często mają złudne przekonanie, iż nowe technologie zapewniają im pełną anonimowość. Istnieje wiele sposobów identyfikacji źródła cyberprzemocy. Osoby zajmujące się ustalaniem okoliczności zajścia powinny mieć jednak świadomość, iż znalezienie miejsca pochodzenia materiału nie zawsze oznacza odnalezienie osoby, która jest za zdarzenie odpowiedzialna.

1. Wielu sprawców cyberprzemocy posługuje się „skradzioną tożsamością” wykorzystując telefony innych uczniów, profile w serwisach społecznościowych, ich konta pocztowe, itp. do wysyłania wiadomości bądź zamieszczania krzywdzących materiałów. Trudności z wykryciem „cyberagresora” mogą pojawić się również w sytuacji, gdy materiał przesyłany jest między telefonami komórkowymi drogą bezprzewodową lub wiadomości tekstowe na telefon wysyłane są z bramki internetowej.

2. Jak jednak pokazuje praktyka, w większości przypadków identyfikacja agresora nie jest zbyt trudna. Ofiary cyberprzemocy często potrafią wskazać sprawcę, który najczęściej okazuje się być kolegą ze szkoły, bądź przynajmniej mają przypuszczenie, kto może nim być.

Co może pomóc w identyfikacji sprawcy?

1. Świadcowie – inni uczniowie odwiedzający „obraźliwe” strony mogą posiadać informacje na temat ich autora, mogą też zidentyfikować numer telefonu komórkowego sprawcy, jeśli nie jest on zastrzeżony.

2. Kontakt z dostawcą usługi internetowej – może on nie tylko zablokować konto agresora lub usunąć szkodliwe treści, ale także podać dane sprawcy cyberprzemocy. Dane takie nie mogą być jednak udostępniane osobom prywatnym. Aby je pozyskać, konieczny jest kontakt z policją.

3. Kontakt z operatorem sieci komórkowej w przypadku, gdy numer telefonu sprawcy jest zastrzeżony – może on podjąć kroki w kierunku ustalenia sprawcy, jeśli otrzyma dane o dacie i godzinie rozmowy. Również w tym przypadku, operator może udostępnić te dane tylko policji.

3. Gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z Sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

4. W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją („Prawna ochrona dzieci przed cyberprzemocą. Analiza przepisów prawnych. Doświadczenia Helpline.org.pl.”

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog, pełniący w szkole rolę koordynatora działań wychowawczych wobec uczniów wymagających szczególnej uwagi, powinien podjąć dalsze działania:

1. Rozmowa z uczniem-sprawcą przemocy o jego zachowaniu:

- celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej;
- sprawca powinien otrzymać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy;
- należy omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
- sprawca powinien zostać zobowiązany do zaprzestania swojego działania i usunięcia z Sieci szkodliwych materiałów;
- ważnym elementem rozmowy jest też określenie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy;
- jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy;
- nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.

2. Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka:

- rodzice sprawcy powinni zostać poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznaniu z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę

środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka;

- w miarę możliwości należy starać się pozyskać rodziców do współpracy i ustalić jej zasady;
- warto wspólnie z rodzicami opracować projekt **kontraktu** dla dziecka, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzebrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie.

3. Objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną:

- praca ze sprawcą powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu konsekwencji swojego zachowania, w zmianie postawy i postępowania ucznia, w tym sposobu korzystania z nowych technologii.
- jeśli szkoła posiada odpowiednie warunki, pomoc psychologiczna może być udzielona sprawcy na terenie szkoły;
- w uzasadnionym przypadku można w toku interwencji zaproponować uczniowi (za zgodą rodziców) skierowanie do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.

Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy

1. Cyberprzemoc podlega określonym w wewnętrznym przepisom szkoły. Szkoła będzie tu stosować konsekwencje przewidziane dla sytuacji „tradycyjnej” przemocy.

2. Należy pamiętać, iż celem sankcji wobec sprawcy jest:

- zatrzymanie przemocy i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi;
- wzbudzenie refleksji na temat swojego zachowania, zrozumienie krzywdy jaką spowodował i powstrzymanie przed podobnym zachowaniem w przyszłości;
- pokazanie społeczności szkolnej, że cyberprzemoc nie będzie tolerowana i że szkoła jest w stanie efektywnie zareagować w tego rodzaju sytuacji.

3. Podejmując decyzję o rodzaju konsekwencji należy wziąć pod uwagę:

- rozmiar i rangę szkody – czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia jakiego doznał ofiara), czy trudno jest wycofać materiał z Sieci, itp.;
- czas trwania prześladowania – czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent;
- świadomość popełnianego czynu – czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę koledze (niektóre akty cyberprzemocy popełniane są nieświadomie lub z niewielką świadomością konsekwencji), jak wiele wysiłku włożył w ukrycie swojej tożsamości, itp.;
- motywację sprawcy – należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doświadczone prześladowanie;
- rodzaj rozpowszechnianego materiału.

Procedura reagowania wobec sprawcy cyberprzemocy

Ujawnienie przypadku cyberprzemocy: Ustalenie okoliczności zdarzenia (rodzaj materiału, sposób rozpowszechnienia, ustalenie sprawcy, świadków zdarzenia)

Powiadomienie dyrektora, pedagoga. Analiza zdarzenia przy współudziale wychowawcy, pedagoga i dyrektora

Zabezpieczenie dowodów

Przerwanie aktu cyberprzemocy (zawiadomienie administratora serwisu w celu usunięcia materiału – nauczyciel informatyki). Pomoc można uzyskać w Helpline.org.pl

Powiadomienie policji - dyrektor szkoły, a w tym samym czasie rodziców – wychowawca

Powiadomienie policji i/lub sądu rodzinnego - dyrektor szkoły

Powiadomienie rodziców lub opiekuna prawnego sprawcy – wychowawca.

Zobowiązanie ucznia do zaprzestania takiego postępowania i usunięcia materiałów z Sieci

Zastosowanie konsekwencji regulaminowych

Monitoring

Poinformowanie o dalszym postępowaniu i konsekwencjach wobec dziecka

Zawarcie kontraktu

Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniowi-sprawcy

Działania wobec ofiary cyberprzemocy

1. Wsparcie psychiczne

Podobnie jak w przypadku innych form przemocy, ofiara cyberprzemocy potrzebuje pomocy

i emocjonalnego wsparcia ze strony dorosłych. Musi także wiedzieć, że szkoła podejmie odpowiednie kroki w celu rozwiązania problemu.

Podczas rozmowy z uczniem – ofiarą cyberprzemocy:

- Zapewnij go, że dobrze zrobił mówiąc Ci o tym, co się stało.
- Powiedz, że widzisz i rozumiesz, że jest mu trudno ujawnić to, co go spotkało.
- Powiedz mu, że nikt nie ma prawa tak się zachowywać wobec niego.
- Zapewnij go, że szkoła nie toleruje żadnej formy przemocy i że postarasz się mu pomóc uruchamiając odpowiednie procedury interwencyjne.
- Bądź uważny na pozawerbalne przejawy uczuć dziecka – zażenowanie, skrępowanie, wstyd, lęk, przerażenie, smutek, poczucie winy.

2. Porada

Uczeń będący ofiarą cyberprzemocy powinien otrzymać poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.

Poradz uczniowi, aby:

- Nie utrzymywał kontaktu ze sprawcą, nie odpowiadał na maile, telefony, itp.
- Nie kasował dowodów: e-maili, SMS-ów, MMS-ów, zdjęć, filmów i przedstawił je Tobie lub innej osobie dorosłej.
- Zastanowił się nad zmianą swoich danych kontaktowych w komunikatorach, zmianą adresu e-mail, numeru telefonu komórkowego, itp.
- Jeśli korzysta z komunikatora, to ustawił go tak, żeby nikt spoza listy kontaktów nie mógł się z nim kontaktować.

3. Monitoring

- Po zakończeniu interwencji wychowawca monitoruje sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
- Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy powinni być poinformowani o problemie i otrzymać wsparcie i pomoc ze strony szkoły. W rozmowie z nimi pedagog lub wychowawca przedstawiają kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, a także, jeśli to wskazane, zaproponować rodzicom i dziecku pomoc specjalisty (pedagoga, psychologa).

Ochrona świadków zgłaszających zdarzenie

Podobnie profesjonalną opieką należy otoczyć świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia. Osoby podejmujące działania interwencyjne muszą mieć świadomość skutków, jakie podejmowane działania niosą nie tylko dla ofiar, ale i świadków zdarzeń.

1. Ważne jest, by w wyniku interwencji nie narazić ich na zemstę i groźby ze strony sprawcy. Osoba, której uczeń zaufał informując o jakimkolwiek akcie przemocy, a więc także cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem.

2. Postępowanie interwencyjne wymaga od wyjaśniającego sprawę dyskrecji i poufnego postępowania. Występowaniu w roli świadka często towarzyszą dramatyczne przeżycia – uczniowie boją się, że sami również mogą stać się obiektem prześladowań, obawiają się etykiety „donosiciela”. Wobec takiego ucznia pedagog powinien wzbudzić swoim zachowaniem zaufanie oraz poczucie bezpieczeństwa, wykazać zrozumienie i empatię.

3. **Niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą**, jako metoda wyjaśniania sprawy, czy ostentacyjne wywoływanie go z lekcji celem złożenia zeznań, ze względu na bezpieczeństwo i nie narażanie go na odwet ze strony agresora. Nie zadbanie o tego rodzaju podstawowe zasady bezpieczeństwa może sprawić, że następnym razem uczeń nie podejmie działań na rzecz obrony słabszych i pokrzywdzonych i nie zgłosi zagrażającego zdarzenia.

Procedura reagowania wobec ofiary cyberprzemocy

Ujawnienie przypadku cyberprzemocy

Rozmowa z ofiarą cyberprzemocy (wsparcie, porada)

Ujawnienie okoliczności zdarzenia (rodzaj materiału, sposób rozpowszechniania, ustalenie sprawców, świadków zdarzenia)

Powiadomienie dyrektora, pedagoga w szkole

Analiza zdarzenia

Poinformowanie rodziców poszkodowanego ucznia o zdarzeniu, o działaniach szkoły, porada i pomoc

Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej poszkodowanemu uczniowi

Monitorowanie sytuacji ucznia

Zabezpieczenie dowodów

Powiadomienie policji i/lub sądu rodzinnego Szkoła jest zobowiązana do powiadomienia policji i/lub sądu rodzinnego w przypadku przestępstw ściganych z urzędu

Wykonanie czynności procesowych z udziałem poszkodowanego

Sporządzenie dokumentacji z zajęcia

1. Pedagog zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.
2. Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka (np. wychowawcy) powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.
3. Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis, itp.).

Powiadomienie sądu rodzinnego

Wiele przypadków cyberprzemocy nie wymaga powiadamiania sądu rodzinnego czy policji i powinno być rozwiązywane przy użyciu dostępnych szkole środków wychowawczych. Istnieją jednak sytuacje, gdy konieczne staje się zgłoszenie sprawy do sądu rodzinnego.

1. Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania dyrektor szkoły powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka;
2. Podobnie, w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, dyrektor powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z zawiadomieniem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.
3. W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa, dyrektor szkoły zobowiązany jest zgłosić te fakty policji i/lub sądowi rodzinnemu w przypadku przestępstw ściganych z urzędu

Jak zachować się wobec świadka zgłaszającego cyberprzemoc:

1. *Powiedz, że dobrze zrobił zgłaszając fakt przemocy.*
2. *Powiedz, że wymagało to od niego wiele odwagi.*
3. *Zapewnij o swojej dyskrecji.*
4. *Nie ujawniaj jego danych, jeśli nie jest to konieczne (np. gdy sprawa została zgłoszona na policję).*
5. *Pod żadnym pozorem nie konfrontuj go ze sprawcą.*
6. *Zadbaj o jego bezpieczeństwo nie upubliczniając jego udziału w sprawie.*

18. DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH DLA UCZNIÓW POSIADAJĄCYCH OPINIĘ Z PORADNI PSYCHOLOGICZNO- PEDAGOGICZNEJ.

W szkole na podstawie orzeczeń do kształcenia specjalnego lub opinii w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb i możliwości dziecka a także w sprawie dysleksji, dysgrafii, dysortografii (specyficznych trudności w uczeniu się), wydanych przez Poradnie Psychologiczno- Pedagogiczne, obowiązuje wszystkich nauczycieli i uczących dziecko dostosowywanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb i możliwości intelektualnych dziecka.

Dzieci zdiagnozowanymi trudnościami w nauce (o podłożu dyslektycznym ale też dysharmonijnym rozwojem funkcji percepcyjno-motorycznych i intelektualnych) wymagają opieki i kontroli, właściwego oddziaływania psychopedagogicznego, łącznie z ukierunkowanymi ćwiczeniami. Są to dzieci, u których badania przeprowadzone w Poradniach Psychologiczno- Pedagogicznych lub innych specjalistycznych wykazują inne niż u pozostałych uczniów z populacji tempo rozwoju w różnych zakresach . Nieprawidłowości te powodują, że dzieci te nie są w stanie opanować techniki czytania, pisanie w czasie i na poziomie wymaganym przez program szkolny, chociaż ich rozwój umysłowy jest prawidłowy, stwierdzone zostały jedynie cząstkowe zaburzenia i fragmentaryczne opóźnienia rozwojowe. Dla tych uczniów nauczyciele zawsze (na podstawie opinii w sprawie dostosowania wymagań czy orzeczenia do kształcenia specjalnego) dostosowują wymagania programowe.

Dzieci takie nie są w stanie sprostać szkolnym wymaganiom zawartym w programach edukacyjnych, przewidzianych i stosowanych wobec

Dokument wydany przez Poradnie Psychologiczno- Pedagogiczna lub inna specjalistyczną, dostarczony przez rodzica do szkoły, zobowiązuje tym samym nauczycieli uczących dziecko do respektowania zaleceń i wniosków tam zawartych.

W zależności od rodzaju dysfunkcji, dostosowanie wymagań będzie dotyczyło albo sprawdzania wiedzy, albo treści, albo formy i treści jednocześnie.

Jeżeli u dziecka zdiagnozowana jest:

- a) **dysleksja-czyli specyficzne trudności w czytaniu, przekładające się niekiedy na problemy ze zrozumieniem treści).**

Dostosowanie wymagań polega na:

- odpytywaniu dziecka z czytania na osobności,
- nie ponagłaniu, nie krytykowaniu, nie zawstydzaniu dziecka.

- nie zadawaniu do domu obszernych tekstów do opanowania.
- b) **dyskalkulia- czyli specyficzne trudności w liczeniu.**

Tu dostosowanie wymagań polega na:

- ocenianiu toku rozumowania, a nie technicznej strony liczenia. Dziecko ma skłonność do przestawiania kolejności cyfr w liczbie i przez to jej zapis jest błędny. Zły wynik końcowy wcale nie świadczy o tym, że dziecko nie rozumie zagadnienia. Tak więc dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy . sprawdzenia wiedzy przez prześledzenie toku rozumowania, w danym zadaniu i jeśli jest on poprawny- wystawienie uczniowi oceny pozytywnej.

- c) **dysgrafia - czyli brzydkie, nieczytelne pismo.**

W tym przypadku dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzenia wiedzy, a nie treści:

- wymagania merytoryczne co do oceny pracy pisemnej winny być ogólne, takie same jak dla reszty uczniów,
- sprawdzanie prac może mieć charakter niekonwencjonalny- uczeń na prośbę nauczyciela może sam przeczytać swoją pracę.
- nauczyciel może i powinien pytać takiego ucznia ustnie z tego zakresu materiału,
- nauczyciel może też skłonić ucznia i pozwolić mu pisać prace drukowanymi literami (w szkole) lub na komputerze (w domu).

- d) **dysortografia- czyli specyficzne trudności z poprawną pisownią pod względem ortograficznym, fonetycznym, interpunkcyjnym itp.**

Dostosowanie wymagań dotyczy głównie sprawdzania i oceniania wiedzy z tego zakresu. Zamiast klasycznych dyktand nauczyciel może i powinien:

- robić sprawdziany polegające na uzasadnieniu pisowni wyrazów z odwołaniem do znajomości zasad ortograficznych,
- oceniać jedynie merytoryczną stronę pracy i odrębnie poprawność pisowni, nie wpisując tej drogiej oceny do dziennika.

W żadnym wypadku dysortografia nie zwalnia ucznia z nauki ortografii i gramatyki.

W klasach starszych uczeń powinien więcej czasu poświęcać na naukę, korzystać z filmowanych lektur czy taśm przy opracowywaniu lektur.

- e) odchylenia rozwojowe i sprawność intelektualna niższa niż przeciętna.

Tu dostosowanie wymagań jest konieczne w zakresie zarówno formy, jak i treści tych wymagań. W tej grupie można mówić o obniżeniu wymagań. Pamiętać jednak należy, że obniżenie kryteriów jakościowych nie może zejść poniżej podstawy programowej. W tej grupie dzieci znajdują się uczniowie z różnymi zaburzeniami, niekiedy mieszanymi. Charakterystyczne tutaj są: zaburzenia słowno- pojęciowego, na którym bazuje nauka szkolna, mała samodzielność w myśleniu, wolniejsze tempo pracy i uczenia się, trudności w koncentracji uwagi przez dłuższy czas . Nie kwalifikują się one do szkoły specjalnej , a program szkoły ogólnodostępnej jest dla nich trudny i przede wszystkim za szybko przerabiany.

Dostosowanie wymagań powinno polegać na:

- przerabianiu niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu
- trudności,
- pozostawieniu więcej czasu na jego utrwalenie,

- podawaniu większej ilości poleceń w prostszej formie.
- unikanie trudnych czy bardzo abstrakcyjnych pojęć,
- częstym odwoływaniu się do konkretnego, do przykładu,
- unikaniu pytań problemowych i przekrojowych,
- wydłużeniem czasu pracy,
- zadawanie do domu mniejszych ilości materiału niż dla pozostałych uczniów,
- stosowaniu dodatkowych pomocniczych poleceń, naprowadzaniu dziecka,

Jak oceniać dzieci z odchyleniami rozwojowymi?

Jeśli naliczycie ma zalecone dostosowanie wymagań edukacyjnych dla ucznia do jego indywidualnych potrzeb, to oceniać należy ucznia wg. kryteriów ogólnodostępnych, uwzględniając także jego wkład pracy. W stosunku do dzieci o obniżonych możliwościach intelektualnych zalecenie o dostosowaniu wymagań daje nauczycielowi jeszcze jedną możliwość.

Jeśli na koniec semestru grozi uczniowi ocena niedostateczna, zalecenie o obniżeniu wymagań pozwala na postawienie oceny dopuszczającej.

Indywidualizacja procesu nauczania.

Zindywidualizowany sposób nauczania jest najczęściej realizowany podczas zajęć specjalistycznych korekcyjno- kompensacyjnych lub dydaktyczno- wyrównawczych, prowadzonych dla wybranej, mniejszej grupy dzieci. Jednak dostosowanie metod pracy do możliwości, dziecka powinno odbywać się także podczas lekcji z całą klasą. Nauczyciel powinien:

- przygotować odpowiednie zadania ,
- podczas lekcji specjalnie wygospodarować choć trochę czasu dla takich dzieci
- przemyśleć i opracować sposób oceniania takich uczniów,
- wyjaśnić klasie, dlaczego zajmuje się dzieckiem, czy dziećmi
- w sposób szczególny i spowodować .by pozostali to zaakceptowali,
- umiejętnie pracować z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych, aby nie poczuli się nadmiernie, chronieni lub wyizolowani ze społeczności klasowej, systematycznie współpracować z rodzicami ucznia

Praca zindywidualizowana może mieć różne formy:

- dla ucznia (uczniów) nauczyciel powinien przygotować zadania, którymi uczeń może się zająć samodzielnie w czasie, kiedy reszta klasy wykonuje trudne dla niego zadania.

Taka forma pracy ma wiele zalet: dziecko, które ma zajęcie odpowiednie do swoich możliwości, zajmuje się nim i nie przeszkadza na lekcji, pracując na swoim poziomie nie zniechęca się do nauki, nie utrwała nieprawidłowych, nawyków i jednocześnie ćwiczy umiejętności dostępne dla siebie na danym etapie. Wadą takiej metody jest niebezpieczeństwo wytworzenia się u dziecka mającego, trudności, poczucia izolacji od reszty klasy.

Dlatego ważne jest, aby nauczyciel wykorzystywał wszystkie sytuacje, kiedy dziecko jest w stanie współpracować z innymi, do włączenia go do wspólnej

aktywności.

Dzieci z zaburzeniami i trudnościami w nauce wymagają ponadto opieki i kontroli specjalistycznej, właściwego oddziaływania psychopedagogicznego. **Nauczyciele pracujący z nimi muszą stosować inne niż dla wszystkich pozostałych metody, formy, system oceniania i sprawdzania umiejętności.**

Metody pracy oraz ocenianie, które powinny i muszą być stosowane przez nauczycieli dla uczniów posiadających opinie z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, w sprawie:

dysleksji, dysortografii, dysgrafii, dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych możliwości i potrzeb dziecka, oraz obniżonych możliwości intelektualnych:

1. Unikać głośnego odpytywania z czytania przy całej klasie. Jeśli jednak nauczycielowi dla oceny umiejętności ucznia niezbędne jest głośne czytanie, należy przeprowadzić je na przerwie, po zakończeniu lekcji.
2. Ograniczać czytanie obszernych lektur do rozdziałów istotnych ze względu na omawianą tematykę,
3. Kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów (wolne tempo czytania, słabe rozumienie jednorazowo przeczytanego tekstu może uniemożliwić wykazanie się wiedzą z danego materiału).
4. Ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisania, zmniejszać ilość zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużyć czas pracy dziecka. Formy te należy stosować zamiennie (uczeń zostawiony sam w klasie dłużej niż rówieśnicy, narażony na komentarze z ich strony może sam zacząć rezygnować z dodatkowego czasu).
5. Ograniczać teksty do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku a jeśli jest to możliwe, dać dziecku gotową notatkę do wklejenia. Zalecane jest to szczególnie dla dzieci, u których stwierdzono dysgrafię.
6. Podczas sprawdzania pisemnych prac, ograniczać się do sprawdzania wiadomości. Tu wskazane jest stosowanie dla tych uczniów: testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami. Pozwala to uczniowi skoncentrować się na zadaniu, a nie na poprawności pisania.
7. Pytać ustnie. Sprawdzanie wiadomości w ten sposób powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału. Pytania kierowane do ucznia powinny być precyzyjne.
8. W przedmiotach ścisłych podczas wykonywania ścisłych operacji, wymagających wielokrotnych przekształceń, należy umożliwić dziecku ustne skomentowanie wykonywanych działań. W ocenie pracy ucznia należy uwzględnić poprawność toku rozumowania, a nie tylko prawidłowość wyniku końcowego. W przypadku przygotowywania prac pisemnych z przedmiotów ścisłych i im pokrewnych dla takich uczniów, nauczyciel powinien zwrócić uwagę na graficzne rozplanowanie sprawdzianów, gdzie pod treścią zadania powinno być wolne miejsce na rozwiązanie. Pozwoli to uniknąć niepotrzebnych pomyłek przy przepisywaniu zadania na inną stronę np. gubienia, mylenia znaków, cyfr, symboli. Tam, gdzie istnieje taka możliwość pozwolić na korzystanie z gotowych wzorów, tablic, itp.
9. Unikać wyrywania do odpowiedzi. Jeśli to możliwe, uprzedzić ucznia (na przerwie lub na początku lekcji), że będzie dzisiaj pytany. W ten sposób umożliwiamy dziecku przypomnienie wiadomości, skoncentrowaniu się, a także opanowaniu napięcia

emocjonalnego często blokującego wypowiedź.

10. Posadzić dziecko blisko nauczyciela, dzięki czemu zwiększy się jego koncentracja uwagi, wzrośnie kontrola bezpośrednia nauczyciela, bliskość tablicy pozwoli zmniejszyć ilość błędów przy przepisywaniu.
11. Złagodzić kryteria wymagań z języka obcego, liczeń mający trudności z opanowaniem języka ojczystego, prawie zawsze ma także trudności z mówieniem, rozumieniem, pisaniem i czytaniem w języku obcym.
12. Podczas oceniania prac pisemnych, nie uwzględniać poprawności ortograficznej lub oceniać ją opisowo. Można pozwolić uczniowi na korzystanie ze słowników ortograficznych podczas pisania wypracowań, prac klasowych. Postępy w zakresie ortografii sprawdzać za pomocą dyktand z komentarzem, okienkiem ortograficznym, pisaniem z pamięci. Zakres sprawdzianu powinien obejmować jeden rodzaj trudności ortograficznych, co umożliwi uczniowi skoncentrowanie się na zagadnieniu, zmniejszając tym samym ilość błędów i dając poczucie sukcesu.
13. w przypadku ucznia z dysgrafią należy pozwalać na pisanie na komputerze, czy drukowanymi literami, zwłaszcza prac obszernych (wypracowań). Nie należy oceniać estetyki pisma np. w zeszytach. Jeśli pismo dziecka jest bardzo trudne do odczytania, należy zamienić pracę pisemną na wypowiedź ustną.

Ogólna zasada oceniania i pracy z uczniami przejawiającymi opisane powyżej trudności dydaktyczne jest następująca: trzeba budować na tym, co uczeń potrafi i może robić dobrze. Należy dać mu takie pole działania, aby mógł osiągnąć sukces. Taki uczeń też może a nawet ma prawo otrzymać ocenę dobrą, bardzo dobrą lub celującą, jeśli wykonał dostosowane i przeznaczone dla niego zadania dobrze i na miarę swoich możliwości.

Badania wyników nauczania powinny zawierać wersję uwzględniającą deficyty uczniów (dotyczy uczniów zarówno z orzeczeniami i opiniami).

19. PROCEDURA WYDAWANIA OPINII O UCZNIU PRZEZ SZKOŁĘ.

1. Szkoła wydaje opinie dotyczące ucznia klas 0-6 na pisemną prośbę instytucji, z którymi współpracuje takimi jak: Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, inne poradnie specjalistyczne, Policja, Sąd Rodzinny i Nieletnich Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej czy inne,
2. Prośba taka powinna być wystosowana do dyrektora szkoły przez instytucję ze wskazaniem kogo ta opinia dotyczy i w jakim celu ma być wydana.
3. Dyrektor szkoły zleca sporządzenie opinii wskazanej przez siebie osobie.
4. Opinię przesyła szkoła bezpośrednio zainteresowanej instytucji w terminie 14 dni od chwili wpłynięcia pisma do sekretariatu szkoły.
5. Szkoła nie wydaje opinii rodzicowi lub prawnemu opiekunowi ucznia.